

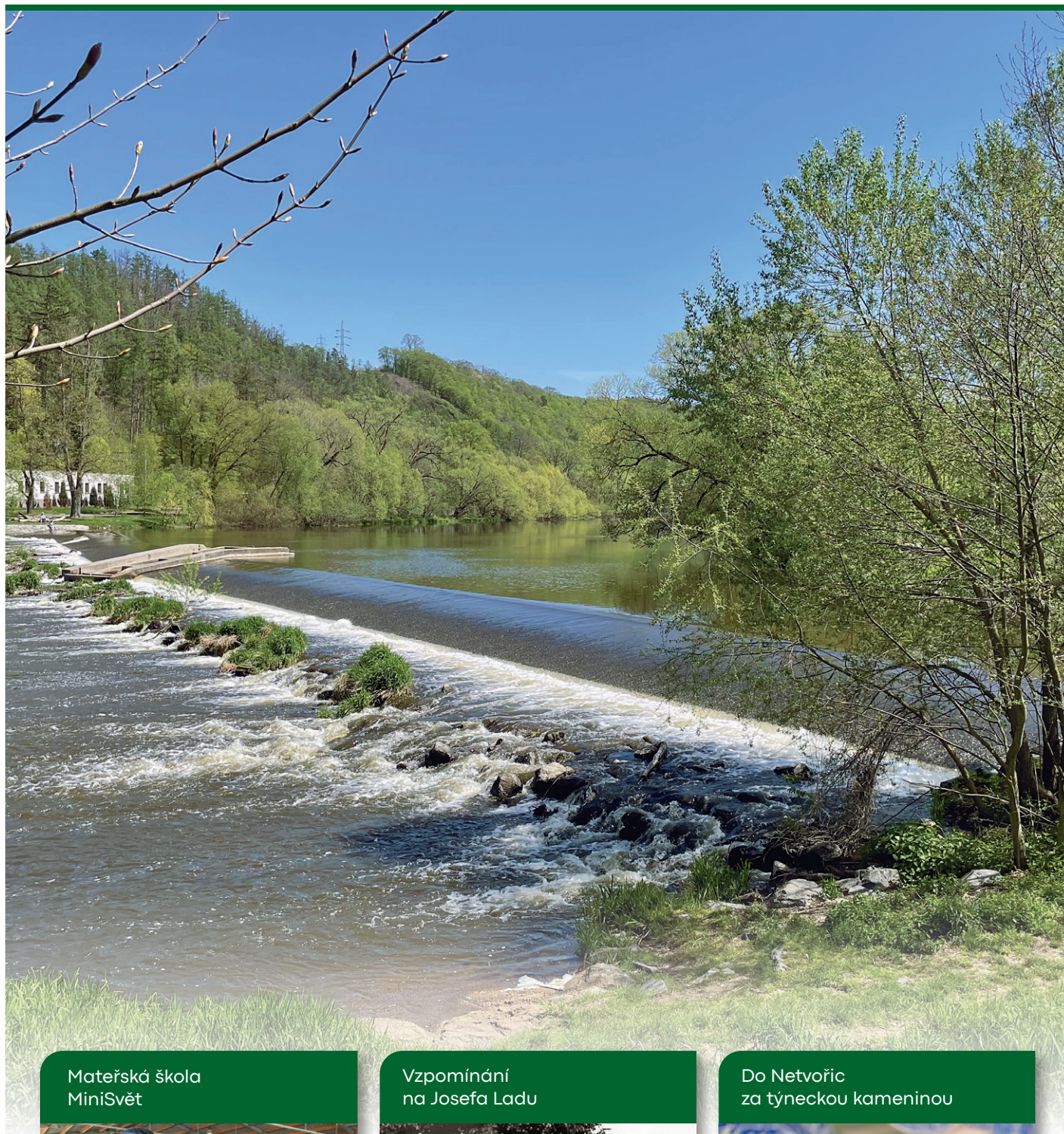
spolupráce • projekty • lidé • dotace • granty • peníze

ZPRÁVODAJ

Místní akční skupiny Posázaví

2/2022

Mateřská škola
MiniSvět

Vzpomínání
na Josefa Ladu

Do Netvořic
za týneckou kameninou

O velkém úklidu a rozmarech počasí

Modrá obloha s nasmělými slunečními paprsky, které sváděly boj s teplotou vzduchu atakující bod mrazu, slibovala pěkný den. Snad jen ten vítr by se mohl trochu utišit, říkali jsme si to páteční ráno na louce u tábořiště Omaha ve Zlivi nedaleko Kácova. S párou u pusy tam nasedali dobrovolníci do lodí, aby se nechali unášet vlnami ještě polospcí Sázavy. Na výlet ale nejeli. Většina z těch, kteří se 8. dubna nebo v následujících dvou dnech k řece mezi Kácovem a Pikovicemi přiblížili, jí totiž přišla na pomoc – na pomoc s úklidem odpadků. Právě o něm je tradiční akce Čistá řeka Sázava. A letošní ročník byl už sedmnáctý.

Větru, dešti neporučíš...

Nakolik jsou ta slova pravdivá, jsme se potom v následujících hodinách a dnech přesvědčili na vlastní kůži. Vítr se v pátek dopoledne sice utišil, odpoledne se ale zatáhlo a poslední dobrovolníci dojížděli ten den do cíle svého putování v kapkách (někde proudech) deště. Sobotní probuzení nebylo o nic veselější – krajina kolem řeky byla na mnoha místech pod sněhovou pokrývkou. Teplota vzduchu vyšplhala jen několik stupínků nad bod mrazu, občas vysvitlo sluníčko, občas se přehnal sněhová přehánka – zkuste se na lodi uprostřed řeky schovat před ledovými krupkami, které vám nemilosrdně buší do

hlavy! K tomu mírný, ale pořádně studený vítr. Odpoledne se obloha protrhala – že by blýskání na lepší časy? Ó, jak jsme se mylili! A nedělní počasí bylo jako přes kopírák (pro ty, kteří nevědí, co to je: prostě ctrl c + ctrl v), možná ještě horší – mráz a ledové sněhobití střídal sluníčko a déšť. Prostě počasí, že bys psa ven nevyhnal, jak říkal můj dědeček. A že to byly v sedmnáctileté historii projektu opravdu extrémní podmínky, na tom se shodla většina pamětníků.

Milí dobrovolníci, za vaši odvahu, trpělivost, sílu a zodpovědnost, za to, že jste vytrvali a nenechali se odradit, vám patří naše velké díky!

Ruku v ruce na pomoc řece Sázavě

Do tradičního jarního úklidu okolí řeky mezi Kácovem a Pikovicemi se od 8. do 10. dubna zapojilo přes 800 dobrovolníků, kteří sesbírali zhruba 17 tun odpadků. Po dvouleté přestávce způsobené koronavirovou pandemií se akce opět konala hromadně. „Jsme rádi, že pandemie nevzala dobrovolníkům chuť přírodě pomáhat a že se k nám vrátili. Mnozí z nich chodili uklízet sami, neorganizovaně, i v uplynulých dvou letech, kdy náš život omezovala epidemiologická vládní opatření. Letos jsme akci mohli uspořádat opět v podobě, na kterou jsou její skalní příznivci zvyklí. Navíc se tu objevila spousta nových tváří,“ řekla ředitelka Posázaví o.p.s. Bohunka Zemanová.

Velká pochvala podle ní patří všem kuchařům, pekařům, školním jídelnám, majitelům restaurací..., kteří připravili občerstvení pro dobrovolníky, a dalším podporovatelům, kteří pomohli zajistit potřebné zázemí pro nocleh nebo zastávku na oběd. Dobrovolníci se i díky nim mohli naplno věnovat úklidu a nemuseli se starat o nic jiného.

Jen pro zajímavost: celkové množství odpadků sesbíraných v 17leté historii projektu překročilo 400 tun, sbírat je pomáhalo přes 16 000 dobrovolníků! V posledních letech je ale obecně odpadků méně, staré skládky se odkrývají jen minimálně a nové už našťastí nevznikají.

Potkali se... na Sázavském ostrově!

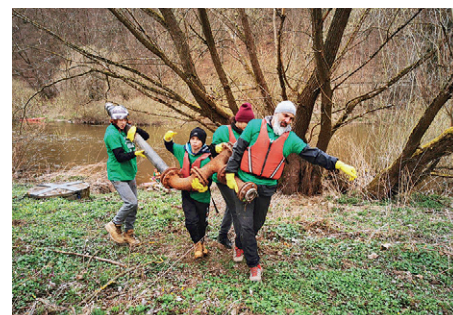
Navzdory pátku 13. (května) to bylo setkání, kde nechyběly úsměvy, dobrá nálada ani leg-race. Pro někoho možná smolné datum nám totiž nic neubralo na chuti potkat se a zavzpomínat na to, jak jsme letos uklízeli řeku Sázavu. A věřte, že se to podařilo náramně. Sešli jsme se na Sázavském ostrově v Sázavě. A přijela i Bára Novotná (Čmelíková), která tehdy před 17 lety stála u vzniku projektu Čistá řeka Sázava. Tentokrát ale přivezla své „toulavé“ divadlo a zahrála nám milou pohádku O statečné Margitce. Bavili se všichni – malí i velcí – ti odrostlejší bez ostychu přiznávali, jak si po desítkách let loutkové divadlo užili. A i ty špekáčky, které jsme si potom opekli nad ohněm, chutnaly tak nějak líp!

1. úsek

2. úsek

3. úsek

4. úsek

5. úsek

Jarní očistou podeváté prošel i Benešovský potok

Ani zhoršené povětrnostní podmínky – ráno bylo lehce nad nulou a sněžilo – nepřiměly 47 dobrovolníků změnit jejich odhodlání uklídit Benešovský potok. Nepořádek, který sesbírali, zaplnil dvě auta! „Je to bohužel ohromné množství odpadu,

kteří lidi vyhodí do přírody... Proč?“ ptá se za organizátory Jindřich Bulan. A pro zajímavost přidal malý seznam doby rozkladu některých předmětů v přírodě (orientačně): papírový kapesník 5 měsíců, vajgl 15 let, žvýkačka 50 let, plechovka od

piva 50 let, PET láhev 100 let... „Chápe-me, že mnoho lidí chce po sobě zanechat odkaz dalším generacím – ale i tak jsme přesvědčeni, že odpadky rozhodně nejsou pro tento mezigenerační odkaz ideálním řešením,“ dodal Jindřich Bulan.

Očima dobrovolníků

Od prvního ročníku se projektu účastní **Petr Lunga**, ředitel Základní školy Divišov. S partou žáků 7. až 9. třídy letos z lodí opět uklízel hladinu řeky na 1. úseku (Kácov – Český Šternberk). „To, že projekt bez přestávky pokračuje takovou dobu, je na množství odpadků znát – nepořádku určité ubylo. Za ty roky se také zlepšilo chování lidí kolem řeky,” pochvaloval si. Žáky prý k účasti na úklidu přemlouvat nemusí, naopak, zájemců je víc než kapacita daného úseku. Potvrdil to i deváták František Černý, který se do úklidu zapojil poprvé. „Chtěl jsem pomoci aspoň trochu přírodě, nebaví mě, když vidím odpadky kolem cest,” zdůvodnil.

Jako vždy svázela odpad na 1. úseku „vejtrška” **Standy Vojty**, i když tentokrát ho za volantem střídal syn **Adam**. Standa si ale setkání s týmem, do něž už roky patří, ujít nenechal. A nepřijel s prázdnou – k snídani přivezl čerstvé řízky, měkký chleba a horký čaj v termosce.

Maruška Škvorová, která byla dlouhé roky nepostradatelnou součástí zásobovacího týmu 2. úseku (Malovice–Český Šternberk–Sázava), musela ze zdravotních důvodů přehodnotit svůj další život. I když už není členkou týmu Posázaví o.p.s., projekt Čistá řeka Sázava nepřestal být její srdeční záležitostí. A to zejména kvůli partě dobrovolníků, která tam za ty roky vznikla. „Do té party jsem patřila 11 let, mají svoji skupinu na sociální síti, do které mě přizvali, za což jsem moc ráda. Takže v tom dění pořád zůstávám, mám informace a hlavně jim můžu předat svoje zkušenosti, které využívají,” dodala. Těší ji, že „zdravé jádro” skupiny zůstává. Nenechala si proto ujít příležitost a zajela se za nimi letos k Sázavě podívat. A aby nepřijela s prázdnou, přivezla jim sekanou. „Pekla jsem ji s láskou, protože jsem věděla, pro koho je. Přiznám se, že mě svrbí dlaně, když je tady vidím, hned

bych se k nim přidala, ale nejde to,” řekla s pokorou. Návrat k řece po dvou letech byl podle ní plný nostalgie a vzpomínání.

„Na tento ročník úklidu jen tak nezapomeneme, protože počasí bylo velice intenzivní a dělalo velké kotrmelce. Zimu, která tak hodně vlezla pod kůži, jsme ještě nezažili,” zhodnotila vedoucí 3. úseku (Sázava–Zlenice) **Bára Obstová**. „Řeku jsem uklízela už 15x, déšť taky občas byl, ale aby se po pěti minutách střídaly kroupy, liják, slunce a sníh, to nikdy nebylo. Takže před každým, kdo jel všechny tři dny, hluboce smekám,” dodala. Pochvalu si podle ní zaslouží i několik nováčků z řad kolegů z jejího zaměstnání, pro něž byla úklidová premiéra doslovným „křtem”, nikoli však ohněm, ale vodou. Velice kladně Bára hodnotí i to, že letos sbírali jen „drobtinu”, možná se našlo kus potrubí nebo pletiva, ale nebylo to nic objemného. Potěšilo ji také jedno náhodné setkání v Choceradech, kdy si k nim přisedla nějaká holčička s tím, že před lety s nimi řeku taky uklízela a vzpomínala na to jen v dobrém.

„Jediné, co mě z pozice organizátora mrzí, je nezodpovědnost některých lidí, kteří se do úklidu přihlásili, pak se ho z různých důvodů nemohou zúčastnit, ale už se neodhlásí. My pak musíme řešit, co třeba s objednaným jídlem. Mám dojem, že se s dobrovolníky v něčem až moc mazlíme, někteří si toho ale neváží,” posteskla si Bára. Na druhou stranu vysekla poklonu choceradským fotbalistům, kteří jim poskytli zázemí. Bylo podle ní také milé vidět, že se akce zúčastnily i děti vodáckých instruktorů, kteří dohlíželi na dobrovolníky na lodích – věří, že se jim akce zalíbí a jednou třeba od svých rodičů pomyslnou štafetu převezmou.

„Rodinu” dobrovolníků na 4. úseku (Zlenice – Týnec nad Sázavou) letos rozšířili také skauti ze Střediska Radobýl Litoměřice. „Každý rok jezdíme na vodu, tak jsme si řekli, že jednou to taky té řece musíme vrátit... Podobné ekologické akce sami pořádáme, ale ne na vodě. Uklízíme každoročně Radobýl, což je vrch nad Litoměřicemi, podle kterého se jmenuje naše středisko,” řekl zástupce skautů **Jiří Vocásek**. Překvapilo ho, že je kolem Sázavy poměrně čisto – loni splouvali Břínou, kde bylo nepořádku výrazně víc. Podobnou zkušenost z úklidu měl i **Libor Gut** z benešovského Horolezeckého oddílu, který s litoměřickými skauty spolupracuje a po-

zval je k úklidu Sázavy. „Řekl jsem si, že když celý jeden úklidový úsek zaplníme lidmi, se kterými se známe, že by to třeba mohla být pěkná přátelská akce, což se povedlo,” uvedl **Libor Gut**. Sázava podle něj není benešovským horolezcům neznámá, rádi zdolávají skály nad řekou v Poříčí nad Sázavou, Kácově, Zbořeném Kostelci nebo Ledečku.

Ke skalním dobrovolníkům 5. úseku (Týnec nad Sázavou – Pikovice) patří i **Katka Mašková**: „Jsem tady poctnácté nebo popatnácté, jedu celé tři dny. Máme už stálou partu asi deseti lidí, se kterými se tu pravidelně setkáváme, zbytek se obměňuje.” Odpadu kolem řeky je podle ní málo, ale stále je ho dost. Podobného názoru je i **Pavel Fuksa**, který na témže úseku uklízel se svým synem

Matyášem už pojeďnácté, před dvěma lety přibral do party i dceru Lucinku. „Tři dny v roce ale letos opravdu stačily,” parafrázoval Pavel motto projektu Čistá řeka Sázava s ohledem na letošní aprílové počasí. Maty-mu úklid v chladném počasí evidentně tolik nevalil. „Mě to baví, táta mě přemlouvat nemusí, jezdím sem rád,” potvrdil. Uklízí z lodí a nebojí se toho. Jen několikrát, když vezl třeba starou ledničku nebo matraci, měl obavy, aby se nepřevrhl a nevykoupal.

Se Sázavskou komunitou 55+

Loni osm, letos už skoro dvojnásobek lidí –

taková je bilance účasti spolku Sázavská komunita 55+ na úklidu řeky kolem města Sázavy. „Loni jsme sbírali v menším počtu, protože byl covid, nemohli jsme se stýkat, ale vycházky byly fajn – vyvětrali jsme se a ještě jsme sběrem odpadků udělali dobrý skutek. Ženské jsou úžasné, jen jsou trochu zděšené z toho, kolik je kolem nepořádku, co všechno lidi vyhodí,“ říká hybná síla komunity **Ivanka Danešová**. A přidala ještě jednu, úsměvnější stránku úklidu – flašky od piva, které během něj najdou, prý vrátí do obchodu a za utržené peníze si vždy něco koupí, třeba bonboniéru, nebo společně zajdou do cukrárny.

Členem komunity jsou až na jeden manželský pár výhradně ženy. Letos uklízeli pěší zónu v Sázavě, vyčistili prostor pod mostem a lávkou – nasbírali asi 4,5 pytle odpadků. „Teď už je nepořádek míň, už se často nestává, že někdo vyhodí velký pytel odpadků. Myslím si, že o zkušenostech z úklidu pak doma mluví – vždyť uklízeli po svých dětech a vnoučatech. V Sázavě dělají nepořádek hlavně místní!“ dodala Ivanka Danešová. Těší ji, že se informace o úklidu šíří nejen v komunitě, ale i mimo ni, a že se díky tomu k Čisté řece Sázavě přidávají další lidé.

Ivanku ale s tímto projektem pojí ještě mnohem víc – každoročně se stává členkou zásobovacího týmu, který se stará o blaho, respektive žaludky dobrovolníků. Vozí jim jídlo a pití, zajišťuje dobroty, vaří kávu a čaj... „Ty jsi ten zdroj, ty tady vládneš, kdyby to nikdo neměl na starosti, kdybys to ty nedala dohromady, tak nám lidé nenapečou,“ chválil Ivanku **Petr Žarka**, který spolu s ní jezdí zásobovacím autem za dobrovolníky už asi deset let. „Proč?“ ptám se. „Abych nějak přispěl,“ odpovídá. Nikdy ho prý nenapadlo si to s dobrovolníky na lodích vyměnit, i když na břehu, když je potřeba, ruku k dílu přiloží. „Já se ale držím jídla, jsme už s Ivankou sebraní, nikdo nám nemusí nic říkat, už víme, co, kde a kdy vyzvednout,“ směje se Petr. Pomoc dobrovolníkům, k níž se přidávají i členové jeho kapely STORY Time, je pro něj zároveň milým zpestřením. „Člověk se uvidí s lidmi, které byt i běžné potkává, ale v této situaci je to setkání úplně jiné. S mnoha se ale vidíme jen jednou za rok právě tady. Jsem spokojený, že můžeme lidem, kteří přijíždějí na smluvená místa hladově, udělat radost tím, že je nasytíme. Navíc jim k tomu podáváme jídla a moučníky, které připravili naši podporovatelé – jenom letos pro nás upekli asi pět bábovek, tvarohové koláče, řezy, perníky, Liduštiny rohlíčky, buček, sekanou, slaný štrůdl... většinu teplých jídel pak máme z místních restaurací,“ chválil Petr. Ivanka dodala, že řada lidí se už na začátku roku ptá, kdy se bude řeka uklízet, a hlásí, že pro dobrovolníky připraví něco na zub. A připomněla, že jako poděkování těmto amatérským pekařům, pekařinkám, kuchařům a kuchařinkám před lety vydali kuchařku s recepty jejich pokrmů, které pro dobrovolníky připravili.

Uklízeli předškoláci, školáci, mladí hasiči i rybáři

Mezi dobrovolníky ani letos nechyběly **děti z Mateřské školy Radvanice**, které s paními učitelkami sbíraly odpadky podél silnice z Radvanic do Benátek a Mělníka a v okolí lesa a pěší zkratky z Nechyby do Sázavy. Úklidu se zúčastnilo 32 lidí, kteří naplnili 10 malých modrých pytlů. Našli třeba polštář z gauče.

K úklidu se letos přidali i **žáci ZŠ Kamenice**. „Děti si to moc užily a chtějí jít příští rok zase, protože to všechno neuklidily. Byly překvapené, co vše našly,“ napsala za ně učitelka Drahoslava Vítová.

Základní škola Stříbrná Skalice vyčistila úsek Jevanského potoka od centra obce (ulice V Podhradí) k jeho ústí na Marjánku, dále část hřebene kopce Čapíku a skládku nedaleko přítoku Jevanského potoka – Mřeňovky. Asi 110 dětí nasbíralo dohromady 33 plných velkých pytlů odpadu.

A **Jevanský potok** ještě jednou: V Hradci se do jeho úklidu pustila parta 25 dobrovolníků, včetně deseti dětí. Kam mají jít, vědí předem – stačilo nahlédnout do ručně namalované mapy, kterou si organizátoři

pro tento účel vyrobili. Dověděli se z ní například, kde bude uklízet Matěj z Vojtů, Zdena s holkami, Mátá, Thor, Helča, Kuba a spol, Kucí... A výsledek? Nasbíranými odpadky zaplnili polovinu velkého kontejneru, což vážilo odhadem jednu tunu. „Děkujeme za spolupráci a jsme rádi, že jsme zase uvedli okolí Jevanského potoka do čistější podoby,“ napsal místní organizátor Evžen Zeman.

Pět pytlů odpadků nasbírali během úklidu okolí řeky také **Mladí hasiči SDH Kamený Újezdec**. „Chtěl bych veřejně poděkovat všem dětem a jejich rodičům, kteří se sběru zúčastnili. A to i přes doslova aprílové poča-

sí, kdy kroupy střídalo jasné slunečné nebe. Jdou příkladem svým vrstevníkům a jsem rád, že jim záleží na vzhledu okolí, ve kterém žijí,“ vzkázal jejich vedoucí Michal Kalján.

V sobotu 9. dubna 2022 se sešlo za velmi nepříznivého počasí (teplota 2° C, mírný déšť) 35 rybářů z **Místní organizace České- ho rybářského svazu Soutice**, aby v rám-

ci projektu Čistá řeka Sázava uklidili úsek řeky Sázavy od jezu v Chabeřicích až k jezu ve Střechově. Této akce se účastní již řadu let. „Odpadků je rok od roku méně, přesto bylo sebráno cca 450 kg. Jednalo se o skleněné lahve, PET lahve a plechovky od nápojů, ale také o disky kol od aut, rychlovarnou konvici, polystyrén a další domovní odpad,“ popsal jednatel místní organizace Václav Seidl. Rybáři tak podle něj dokázali, že se umí postarat i o čistotu v přírodě.

Do úklidu se zapojil i **dětský rybářský kroužek z Týnce nad Sázavou**. Tady je svědectví

jeho vedoucího Přemysla Černušáka: „K čištění jsme si vybrali úsek nad Brodeckým jezem. Za příjemně stráveného odpoledne jsme na břehu sebrali 5 pytlů odpadků, kančelářskou židli a ještě pár drobností.“

více najdete na www.posazavi.com

Uklidme náš Týnec!

„Uklidme náš Týnec“ – vyzvalo spoluobčany město Týnec nad Sázavou v rámci akce

Čistá řeka Sázava. Požádalo je, aby od 1. do 30. dubna v rámci procházek vzali s sebou sáček, tašku či pytel a rukavice a odpadky do nich cestou sbírali. Vyslyšelo je na 230 dobrovolníků, kteří nasbírali asi 2 160 litrů nepořádku. K tomu myslivci sami nasbírali

celý kontejner. Pomáhaly tyto organizace: ZŠ Komenského, ZŠ a MŠ GAIA, skautský oddíl TYSAN, Myslivecké sdružení Háj Peceřady, Mateřské centrum Motýlek, TJ Týnec nad Sázavou, družina při ZŠ Komenského, Dětský rybářský kroužek (Místní organizace Český rybářský svaz Týnec nad Sázavou).

A co všechno uklidili? To popsala koordinátorka projektu Zdravé město a MA21 Denisa Vrbická: „Pravý břeh od Brodeckého jezu k lávce u Jawy, pravý břeh od Podělského jezu k hasičárně v Chrastě, levý břeh od Jawy podél cyklostezky ke mlýnu, kolem hřiště na Faráku, lesík za společenským centrem, lesík nad skautskou klubovnou, kolem Janovického potoka (nahoru ke Kozlovicím, dolů k Janečkově vile), od kempu pod most u Jawy, peceřadský les a kolem myslivecké chaty, od Pášovky dolů ke Zbořenému Kostelci, Nákli a novou stezku pod MěÚ Týnec, Karkulčin háj, pod hradem Zbořený Kostelec a kolem potoka pod hradem, cestu od ZŠ Komenského, ulici Na Hlinkách, přes louku za školním areálem k lavičkám u dubů.“

Řece Sázavě pomáhali i dobrovolníci ze společnosti Mars

Z řad spolupracovníků společnosti Mars se do úklidu zapojilo 17 dobrovolníků, kteří věnovali bezmála 60 hodin svého času na dobrou věc. Dohromady tak 8. dubna 2022 pomohli zlepšit situaci životního prostředí v České republice a posbírali jen sami za sebe obdivuhodných 500 kg odpadků z okolí řeky Sázavy. Tato aktivita je jen jednou z několika projektů, kterých se společnost Mars v rámci svého dobrovolnického programu účastní.

Společnost Mars vstoupila na český trh v roce 1992. Od roku 2016 jsou její aktivity na českém trhu zastřešeny organizací Mars

Multisales Central Europe, která propojuje český, slovenský, rumunský a maďarský trh. Se svými více než 500 zaměstnanci (zvanými spolupracovníci) dnes působí ve třech kategoriích: segment cukrovinek (čokoláda, žvýkačky a cukrovinky), potraviny (omáčky a rýže) a výživa pro domácí mazlíčky. Kromě toho Mars v regionu provozuje dvě ze svých největších továren. V Poříčí nad Sázavou v České republice funguje jeden z největších výrobních závodů na výrobu nečokoládových cukrovinek v rámci celé společnosti Mars a také středisko vývoje cukrovinkových produktů, v Maďarsku pak továrna v oblasti Csongrád-Bokros produkující krmitiva a pochoutky pro psy.

Přišlo psaní... od Eckarta z Drážďan

„Sledoval jsem akci na internetu a bylo mi líto, že povětrnostní podmínky byly tak špatné. Všechna čest práci dobrovolníků,“ napsal dlouholetý podporovatel akce Eckart z Drážďan, který se řadu let úklidu osobně účastnil. Jeho pomoc zastavila koronavirová pandemie, věří ale, že se do akce bude moci někdy opět zapojit. „Zdravím všechny spolupracovnice a spolupracovníky a přeji všem hodně zdraví. Na shledanou se těší Eckart z Drážďan,“ napsal.

jt

Finanční partneři projektu

ČEPS, a.s. 80 000 Kč

BLACHOTRAPEZ s.r.o. 50 000 Kč

Sbirkový účet 10 487,90 Kč

Kasičky 4 950 Kč

Město Sázava 15 000 Kč

Městys Divišov 10 000 Kč

Obec Chocerady 10 000 Kč

Obec Kamenný Přívoz 10 000 Kč

Obec Lešany 8 106 Kč

Městys Rataje nad Sázavou 8 001 Kč

Obec Hradištko 8 000 Kč

Obec Lštění 8 000 Kč

Obec Soběšín 6 500 Kč

Obec Čtyřkoly 6 000 Kč

Město Týnec nad Sázavou 6 000 Kč

Městys Český Šternberk 5 000 Kč

Město Jílové u Prahy 5 000 Kč

Městys Kácov 5 000 Kč

Obec Hvězdovice 5 000 Kč

Obec Ledcečko 5 000 Kč

Obec Nespeky 5 000 Kč

Obec Petrov 5 000 Kč

Obec Přestavky u Čerčan 5 000 Kč

Obec Čerčany 4 555 Kč

Obec Drahňovice 4 000 Kč

Obec Krhanice 4 000 Kč

Obec Samopše 4 000 Kč

Obec Zbizuby 3 000 Kč

Obec Stříbrná Skalice 3 941 Kč

Martin Matoušek 3 000 Kč

Obec Kaliště 3 000 Kč

Obec Vlkančice 3 000 Kč

Obec Tichonice 3 000 Kč

Obec Krňany 2 000 Kč

Václav Buriánek 2 000 Kč

Obec Úžice 1 600 Kč

MO Soutice 1 500 Kč

Eckart Pelz z Drážďan 953,16 Kč

Seznam partnerů

POVODÍ VLTAVY, státní podnik
generální partner
odvoz odpadků na skládku
www.pvl.cz
facebook: povodivltavy

Anička ze Závrtku
občerstvení
Benešová Daniela
pomoc při zásobování
Bisport s.r.o.
zapůjčení lodí
Bisport Kácov s.r.o.
organizační pomoc, zapůjčení lodí,
doprovodné vozidlo
Boušková Bohunka
pomoc při zásobování
Café Kandík
poskytnutí zákusků
Čvančarová Jana
pečení buchť
Danešová Ivana
zásobovací tým 3. úseku, občerstvení
Davidová Ema
pečení buchť
Danko Martin
poskytnutí zázemí v tábořišti U Hrocha
EKOSO Trhový Štěpánov, s.r.o.
uložení odpadků na skládku
Fořt Vladimír
instruktor 3. úseku
Fuksa Pavel
doprovodné vozidlo, grafika projektu
Gut Libor
vedoucí 4. úseku
Havlíková Helena
pečení buchť
Hotel Ledčko a Ostende, Petr Hozman
poskytnutí ubytování a jídla za zvýhodněnou cenu
Höhnová Martina
zásobovací tým 4. úseku, pečení buchť
Hovězí z farmy od Palečků
poskytnutí masa na guláš
Hrušková Kateřina
pečení buchť
Ježková Slávka
pečení buchť
Jírková Pavla
nákup potravin
Jirovská Líba
občerstvení
Kasalová Jana
pečení buchť
Kemp Paluba, Čerčany
poskytnutí zázemí
Kemp Pod Vrbou, Sázava
poskytnutí zázemí
Klub Lávká, Chocerady
poskytnutí louky na oběd

Korecký Viktor
instruktor 3. úseku
Kořínková Alena
pečení buchť
Kovačka Petr – Půjčovna lodí Sázava
zapůjčení a doprava lodí, zapůjčení pivních setů, řidič doprovodného vozidla
Králová Míla
občerstvení
Křen Petr
fotografování 1. úseku
Křížová Marie
pomoc při zásobování
Lunga Petr
vedoucí 1. úseku
Stará hospoda, Nespeky
poskytnutí oběda za zvýhodněnou cenu,
poskytnutí zázemí
Matoušková Marie
zásobovací tým 1. úseku, pečení buchť
Matoušková Monika
pečení buchť
Matoušková Zuzana
zásobovací tým 1. úseku
Město Týnec nad Sázavou
zapůjčení pivních setů, poskytnutí zázemí
a ubytování v Hotelu Týnec a v sokolovně
Zbořený Kostelec, uhrazení odpadu na skládce
Moravec Martin
vedoucí 5. úseku
Moravec Pavel
zásobovací tým 4. úseku
Motorest „U Rybiček“
poskytnutí oběda
Nešporová Eva
pečení buchť
Němec Miroslav
materiální zajištění, poskytnutí jídla
za zvýhodněné ceny
Obec Všechny
zapůjčení pivních setů
Obstová Barbora
vedoucí 3. úseku
Pension Čtyřlístek, Hana a Jan Filipovi
Šternberské koláče, poskytnutí zázemí
a noclehu
Pivovar Ferdinand, s.r.o.
občerstvení
Pošmurná Hermína
pečení buchť
Pošmurný Václav, Zemanová Bohunka
zásobovací tým 5. úseku
Pracovní a volnočasové oděvy a obuv ALENA
ochranné rukavice za zvýhodněné ceny
Rekreční areál Sázavský ostrov, Sázava
poskytnutí zázemí pro zahájení i ukončení akce
Restaurace Na Marjance, Stříbrná Skalice
poskytnutí zázemí, noclehu a stravování za zvýhodněné ceny

Restaurace Pod Hradem, Zvěřinovi, Český Šternberk
poskytnutí obědů za zvýhodněné ceny
Restaurace Sázavská Kozlovna, Rostislav Rezek, Sázava
poskytnutí stravování za zvýhodněné ceny
Restaurace „U Kovářů“, Jiří Mašata, Benešov
poskytnutí oběda
Sázava-tour – Martin Sopr
zapůjčení lodí a doprovodného vozidla, řidič doprovodného vozidla
SK Chocerady – fotbalový klub
poskytnutí noclehu
Studeníková Květa
pečení buchť
Šimová Marcela
pečení buchť
Šindelář Stanislav
ovoce pro dobrovolníky
Škvorová Marie
oběd pro dobrovolníky
Šolárová Iva
pečení buchť
Tichá Aťka
pečení buchť
TJ Kavalier Sázava, sokolovna Sázava
poskytnutí noclehu
Tůmová Jaroslava
PR projektu
Tvrdíková Věra
pečení buchť
Van Gillern s.r.o.
pytle na odpad
Vocásek Jiří
instruktor 4. úseku
Vrtišková Alena
hygienický spotřební materiál
Zachová Dana
občerstvení
Základní škola a Mateřská škola Kácov,
Okres Kutná Hora, Školní jídelna
poskytnutí oběda a večeře za zvýhodněné ceny
Zelený Štěpán
vedoucí a instruktor 2. úseku, doprava zásobování
Zelená Hana
pečení buchť
Zimová Anna
instruktor 1. úseku
Zrno zrnko – řemeslná pekárna
pečivo
Žarka Petr, kapela STORY time
doprava, zásobovací tým 3. úseku
Žarková Ladka
občerstvení

Spolupracující média
Benešovský deník – Zdeněk Kellner
Český rozhlas – Věra Hájková
Rádio Blaník

Každý projekt má i své bolístky

Proč se opakovat, když už to někdo přede mnou vymyslel? Tak tady je máte – lidová pořekadla a přísloví, která tak trefně vystihují „bolístky“, které se nám za těch 17 let fungování projektu nedaří vyléčit. S jejich pomocí se pokusíme upozornit na nešvary, které přidělávají kaňku na kráse jinak velmi povedené akci.

Co není v hlavě, musí být v nohách

Že mám před nástupem na úklid odevzdat čestné prohlášení? Že jsem si měl přivést s sebou spacák? Že jsem měl počítat s tím, že bude pršet a vzít si pláštěnku? Ano, i takové „maličkosti“ musíme při zahájení akce řešit. Skalní už vědí, nováčky je třeba neustále poučovat.

To znamená: Pečlivě číst pokyny organizátorů.

Čiň čertu dobře, peklem se ti odmění

Tím „peklem“ se pro nás stává organizace úklidu v úsecích, kde z přihlášených dobrovolníků nakonec v den „D“ dorazí sotva polovina – řada z nich bez omluvy. Ano, může se stát, že je skolí nemoc, že se jim porouchá auto, že jim někdo nečekaně přijede na návštěvu... ale to je takový problém v době

elektronických médií poslat jednu sms nebo e-mail? Stačí si totiž jenom uvědomit, že pro ně máme objednané jídlo, loď, případně nocleh, přichystaná trička, rukavice, pytle... a většinu z toho nelze z hodiny na hodinu odvolat... bohužel.

To znamená: V případě neúčasti o tom dám organizátorům dostatečně dopředu vědět.

Pro dobrotu na žebrotu

Ano, i takový důsledek pro nás může mít nezodpovědnost některých dobrovolníků, když vezmeme v úvahu výše popsané důvody, tedy vynaložené peníze za občerstvení, loď a nocleh. Zamrzí ale i jiná věc – nesplnění slibu, který nám dobrovolníci dají. Třeba se zaváží k celodenní pomoci, ale po třech hodinách je to přestane bavit a jednoduše se sbalí a odejdou, aniž by o tom dali někomu vědět – ale co kdyby se cestou zranili nebo ztratili?

To znamená: Se skupinou, s níž uklízím, dojdou až na smluvené místo.

Pěkná slova nenaplní žaludek

A opět jsme u jídla – přiznávám, že je vina trochu i na naší straně, když dáváme dob-

rovolníkům vybrat, jestli chtějí vegetariánské jídlo. Měli by si to opravdu pečlivě rozmyslet. Přihlásit se k odběru bezmasého pokrmu (prý v obavě aby nebyl buřtguláš) a potom si vychutnat sekanou – a dělat, že ty nudle s mákem nejsou pro mne – není přece fěr.

To znamená: Co si objednáme, to sním.

Poděj prst a utrhne ti celou ruku

Za ty roky, co akce trvá, jsme zaznamenali, že čím víc se dobrovolníci přiblíží chatovým osadám, tím víc práce mají a kontejnery se utěšeně plní (kvůli tomu to ale neděláme). Ano, většina obcí nám na úklid přispívá, ale ruku na srdce, nesupluje místní svozové úklidové akce, během nichž se chataři (ale nejen oni) mohou zdarma zbavit všeho, co nepotřebují, od pytlů s odpadky po staré lednice, sporáky, matrace, pneumatiky... Opravdu není v silách dobrovolníků to všechno odvézt.

To znamená: Úklid své nemovitosti a jejího okolí si musí zajistit každý na vlastní náklady!

jt

Čistá řeka Sázava 2022 v číslech

organizátoři	datum čištění	úsek	km	počet dobrovolníků	množství sebraného odpadu v tunách
MO ČRS Soutice	9. 4. 2022	Chabeřice– Soutice	8,7	35	0,450
Posázaví o.p.s	8.–10. 4. 2022	Kácov-Střechov – Pikovice	89	373	10,734
Další		Přítoky Sázavy		353	5,100
CELKEM				761	16,284

ČISTÁ ŘEKA SÁZAVA 2023 18. ročník se uskuteční 14. až 16. dubna

Podrobnější informace naleznete na www.cistarekasazava.cz

Číslo sbírkového účtu: 1249-326666339/0800

Projekt je dobrovolnický a je čistě nekomerční aktivitou, která je financovaná z dotací obcí, z příspěvků sponzorů a dalších dárců.

Strategie 2021–2027: Finišuje příprava programových rámců

Příprava Strategie komunitně vedeného místního rozvoje Posázaví na období 2021–2027 (CLLD) pokračuje stanovením programových rámců. Přes MAS Posázaví by prostřednictvím všech operačních programů mělo do roku 2027 do regionu „přitéct“ kolem 160 milionů korun.

Operační program Zaměstnanost plus (OPZ+)

Oba projekty, které se v současnosti v regionu realizují – Koordinace sociální práce v mi-

croregionu CHOPOS a Obce blíže lidem –, budou pokračovat pod jednou hlavičkou. Realizovat je budou od 1. ledna 2023 stejně jako dosud CHOPOS a RUAH o.p.s. V následujících šesti letech, rozdělených do dvou tříletých období, by se na ně mělo čerpat téměř 20 milionů korun.

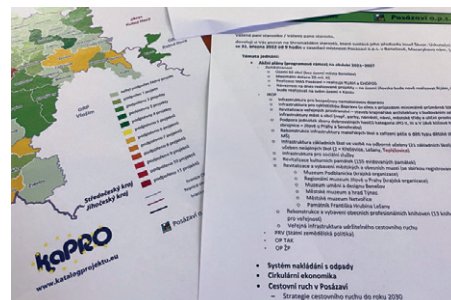
Integrovaný regionální operační program (IROP)

Na základě poptávky obcí byly stanoveny hlavní priority pro rozdělování dotací z IROP, kterými jsou: Podpora jednotek sborů dobrovolných hasičů JPO II, III a V, Infrastruktura pro bezpečnou nemotorovou dopravu (chodníky), Infrastruktura základních škol ve vazbě na odborné učebny a rekonstrukce učeben neúplných škol a Revitalizace kulturních památek. Proti minulému období se mění systém hodnocení žádostí – starostové je budou muset veřejně obhájit před výběrovou komisí. Prostřednictvím IROPu by měl region získat kolem 100 milionu korun.

Program rozvoje venkova (PRV)

Z PRV by mělo Posázaví do roku 2027 získat asi 40 milionů korun. Prvních 15,5 milionu korun se rozdělilo už v rámci tzv. přechodového období v 6. výzvě k předkládání žádostí, která byla vyhlášena letos v lednu. Přihlášilo se do ní 28 projektů s náklady od 80 000 korun do 2,1 milionu korun. Další výzva se bude připravovat v roce 2023 a vyhlášena by měla být na začátku roku 2024.

jt

Posázavská města a obce rozhodují o investičních prioritách do roku 2027

Chtějí obce v Posázaví investovat do infrastruktury pro cyklistickou dopravu, do mateřských a základních škol či sociálních služeb, do revitalizace veřejných prostranství či kulturních památek nebo do rekonstrukce a vybavení knihoven? O těchto a dalších tématech akčních plánů na období do roku 2027 diskutovali zástupci obcí a měst ze správního území Místní akční skupiny (MAS) Posázaví na Shromáždění starostů v Benešově.

„Bavili jsme se o tom, co bychom chtěli doplnit v následujících letech v rámci připravovaných operačních programů financovaných z evropských peněz. Starostové se musí rozhodnout, která témata jsou pro ně nejzásadnější. Je zároveň třeba, aby k nim připravili dostatek projektů, a to až do fáze vydaného stavebního povolení, aby se mohly všechny

alokované finance smysluplně využít,“ řekl Václav Pošmurný, odborný konzultant Posázaví o.p.s., která koordinuje činnost MAS Posázaví. Aby se žadatelé vyvarovali případných pochybení, doporučuje všem projekty předem konzultovat s manažery Posázaví o.p.s.

Jeden z takových projektů, který už je prakticky připraven ucházet se o dotace, na setkání představila starostka Senohrab Jana Svašková. Jedná se o stavbu nového zázemí pro senohrabské dobrovolné hasiče (JPO II). Tato poloprofesionální jednotka o 18 členech, držící stálou pohotovost, zasahuje zejména u dopravních nehod na dálnici D1, silnici I/3 a na železnici. Loni zaznamenala 147 výjezdů, z toho bylo 77 nehod a 23 požárů. V minulých letech ji už obec koupila speciálně upravený Ford Transitz a přispěla na nákup cisterny Tatra 815. Prostory v cen-

tru obce, v nichž jednotka v současnosti sídlí, jsou ale nevyhovující. „Nová hasičárna v blízkosti silnice I/3, kde obec koupila pozemek, by jí moc pomohla,“ dodala starostka. Náklady na stavbu se odhadují na 35 milionů korun včetně DPH.

Podobný projekt s podobnými náklady připravuje také Jílové u Prahy. Starosta Pavel Pešek uvedl, že projekt nové zbrojnice pro dobrovolné hasiče (v tomto případě JPO III) připravují zhruba pět let a v současnosti žádají o stavební povolení. Nové zázemí by mělo vzniknout v sousedství profesionálního záchranného sboru, kde město už koupilo pozemky. Na stavbu hasičské zbrojnice by Jílovští, stejně jako Senohrabští, mohli získat dotaci z Integrovaného regionálního operačního programu (IROP).

jt

MAS Posázaví podpořila z IROPu stavbu školky v Petrově a chodníku v Nesvačilech

Místní akční skupina (MAS) Posázaví podpořila z Integrovaného regionálního operačního programu (IROP) stavbu školky v Petrově a chodníku v Nesvačilech. Peníze, které nebyly v 11. a 12. výzvě k předkládání žádostí vyčerpány, by mohlo dostat město Jílové u Prahy na stavbu chodníku v Pražské ulici.

V Petrově, který leží v metropolitní oblasti Prahy, mateřská škola citelně chybí a umístění zdejších dětí do spádových předškolních zařízení v Davli, Jílovém, Hvozdnici a Měchenicích je kvůli jejich kapacitnímu přetížení velkým problémem. Počet obyvatel Petrova navíc v posledních letech roste (v roce 2016 zde žilo 653 lidí, loni jich bylo

o 100 víc) a přibývá také hodně rodin s malými dětmi. Petrovští zastupitelé proto už v roce 2015 schválili stavbu nové školky. Podle projektu ji bude moci navštěvovat 25 dětí starších tří let. Hlavní prostor bude rozdělen na hernu a místnost pro cvičení a spaní. V budově budou šatny, umývárny, WC, kancelář ředitele, prádelna, úklidová místnost, technická místnost, přípravná jídelna (obědy se budou dovážet ze školní jídelny v Davli) a malý příručný sklad potravin. Projektová dokumentace novostavby řeší také venkovní úpravy areálu včetně přístupové komunikace, parkoviště, osvětlení, zahrady a venkovních prvků – tyto výdaje už bude obec hradit z vlastních zdrojů. Celkové náklady projektu jsou 19,3 milionu Kč,

z toho dotace pokryje 7,2 milionu Kč a zbytek bude uhrazen z obecního rozpočtu.

Město Bystřice postaví s pomocí dotace chodník, který zajistí bezpečný pohyb pro obyvatele obce na autobusovou zastávku na silnici III/11437 v Nesvačilech. Celkové náklady projektu jsou 1,105 milionu korun, finanční podpora činí 1,050 milionu korun.

Nové autobusové zastávky v Pražské ulici chtělo s pomocí dotace vybudovat město Jílové u Prahy, skončilo ale jako náhradník. Předpokládá se, že by na projekt mohlo dostat aspoň část peněz, konkrétně 300 000 korun, které v alokaci zbyly.

jt

Zpravodaj Posázaví získal 3. místo na přehlídce TURISTPROPAG

Odborná porota Všeobecné přehlídky turistických propagačních materiálů
TURISTPROPAG 2022 uděluje

3. MÍSTO

Posázaví, o.p.s.

V KATEGORII TURISTICKÁ INFORMACE ROKU 2022

ZPRAVODAJE MĚST A OBCÍ

www.turistpropag.cz

Zpravodaj Posázaví obsadil třetí místo v kategorii městských a obecních zpravodajů na sedmém ročníku prestižní přehlídky turisticko-propagačních materiálů TURISTPROPAG. Odborná porota rozdala ceny v 20 kategoriích – od propagačních letáků a brožur, kalendářů a spotů až po zpravodaje a publikace. Výsledky byly vyhlášeny ve čtvrtek 21. dubna v rámci veletrhu cestovního ruchu Regiony na Výstavišti v Lysé nad Labem. Uděleno bylo také 12 zvláštních cen. Podrobné informace jsou na www.turistpropag.cz.

Posázaví o.p.s. do soutěže přihlásila také propagační brožuru Poznáváme Posázaví, dětskou brožurku Poznáváme Posázaví se skřítkem Kukem a propagační video o Jílovém u Prahy.

„Letos byl přihlášen větší počet materiálů, než jsme předpokládali. Musím konstatovat – a porota se na tom shodla –, že jejich úroveň se výrazně zlepšila. Verdikt nebyl vůbec jednoduchý, rozhodovaly jemné nuance, takže se téměř stíraly rozdíly mezi prvním, druhým a třetím místem,“ uvedla předsedkyně poroty Michaela Bělinová. Přehlídka podle ní ukázala, že i v době elektronických médií má určité cenu vydávat tištěné propagační materiály, žádané jsou zejména mapové podklady a různé poutavé herní materiály pro děti.

Její slova potvrdil i majitel pořádajícího PRUH POLABÍ s.r.o. Pavel Hlaváč. „Turista, který do regionu přijede třeba na základě elektronické nabídky, pak většinou chce i „hmotatelnou“, tedy tištěnou věc. Chce si přečíst, co je zajímavého v bezprostředním okolí,“ řekl. Vydávat tištěné propagační materiály tedy podle něj má smysl, což dokládají i veletrhy cestovního ruchu, kde si je lidé, a to nejenom starší, vezmou a chtějí podle nich cestovat. „V ČR je spousta subjektů, které se zabývají propagací cestovního ruchu a my mezi nimi chceme vyvolat soutěž, aby vidě-

ly rozdily, ať už v grafickém nebo textovém zpracování materiálů,“ zdůvodnil. Obavy, že kvůli protiepidemickým opatřením v uplynulých dvou letech nebudou mít přihlašovatelé o soutěž zájem, se podle něj nenaplnily, naopak. Porota dokonce hodnotila i propagační materiály z Polska a Pavel Hlaváč věří, že v budoucnu soutěž osloví také subjekty z dalších zemí V4.

Soutěž TURISTPROPAG vyhlásil PRUH POLABÍ, s.r.o. ve spolupráci s Asociací turistických informačních center ČR, Výstavištěm Lysá nad Labem, a.s., Asociací cestovních kanceláří ČR, Českou unií cestovního ruchu z.s. a městem Lysá nad Labem. Celkem se posuzovalo na 300 přihlášených materiálů od 98 subjektů v těchto kategoriích: Propagační spot, Zpravodaj roku 2022, Nástěnné, stolní a kapesní kalendáře, Turistické noviny a další. Nejvíce zastoupenou byla kategorie Ostatní propagační předměty, kde se o ocenění ucházelo na 40 přihlášených subjektů. Uděleny byly i zvláštní ceny města Lysá nad Labem, Výstaviště Lysá nad Labem, Asociace turistických informačních center ČR, Vydavatelství KAM po Česku s.r.o., COT group s.r.o., Masarykovy univerzity, Czech Travel Press, České unie cestovního ruchu z.s. a vyhlášovatele soutěže PRUH POLABÍ, s.r.o., Rádía Patriot a Vydavatelství Kaplanka.

jt

Setkání turistických informačních center v Sázavském klášteře

O možnostech krajských dotací pro informační centra, o prezentacích na veletrzích

cestovního ruchu a dalších akcích v roce 2022, o administrativě spojené s prodejem

zboží v informačních centrech nebo o připravovaných propagačních materiálech se hovořilo v březnu na setkání pracovníků informačních center v Sázavě.

Účastníci pak měli možnost seznámit se s prohlídkovými okruhy v Sázavském klášteře. Vydali se na nový okruh Český patron svatý Prokop, který tu od loňska provozuje Římskokatolická farnost Sázava. Prohlídka vede Poutním areálem sv. Prokopa, který tvoří kostel sv. Prokopa, torzo gotického trojlodí s věží, fara a zahrada mezi nimi. Kostel a jeho okolí prošly v posledních letech náročnou rekonstrukcí. Exkurze pokračovala do části kláštera spravované Národním památkovým ústavem, tedy kapitulní síní, křížové chodby s obnovovanými nástěnnými malbami, refektáře, expozice Svatopropovské Sázava a severní zahrady se základy kostela sv. Kříže.

jt

Krátce z cestovního ruchu

• Posázaví o.p.s. jako destinační management oblasti kolem řeky Sázavy požádala Czech-Tourism o recertifikaci svých služeb. První podmínku – kladné stanovisko Středočeské centrály cestovního ruchu – už splnila.

• Ministerstvo pro místní rozvoj udělilo Posázaví o.p.s. dotaci na propagační a reklamní kampaň a marketing, a to formou tištěných materiálů, videí a sociálních sítí.

• O nastavení realizace projektu podpořeného ministerstvem pro místní rozvoj jednala také 3K platforma turistické oblasti Posázaví.

jt

Místní akční plán vzdělávání II – rekapitulujeme

Místní akční plán vzdělávání II, který realizuje Posázaví o.p.s., se blíží do finále. Zapojilo se do něj všech 42 (19 mateřských a 23 základních) škol ORP Benešov. Výsledky čtyřletého projektu byly zrekapitulovány na květnové konferenci. Hovořilo se na ní mimo jiné o tom, jak snížit nároky na administrativu a byrokracii ve školách, jak vyřešit přeplněné školní třídy, jak podpořit práci pedagogů nebo jak by měli zřizovatelé podpořit regionální školství.

Výše zmíněná témata vyplynula z dotazníkového šetření, které se uskutečnilo v rámci MAP. Koordinátorka MAP Jana Čechová uvedla, že administrativní a byrokratické se netýká jen ředitelů škol, ale i běžných pedagogů. „Není to jen o vyučování, ale o tom, že pořádek musí vyplňovat nějaké dotazníky a šablony,“ dodala.

Školy na Benešovsku se také často potýkají s přeplněnými třídami. „Většina z nich je na hraně svých kapacit. Umocňuje to ještě zvyšující se počet žáků se specifickými vzdělávacími potřebami – v roce 2020 jich v běžných třídách základních škol ORP Benešov bylo 13,2 procenta, hodně z nich má asistenci a vyžadují individuální péči pedagoga. K tomu ještě 4,4 procenta žáků mají závažné poruchy v chování – často pak narušují výuku a jejich vzdělávání klade zvýšené nároky na práci učitelů,“ dodala Jana Čechová. Situace se stává ještě naléhavější s příchodem ukrajinských uprchlíků. „Podávalo se nám velmi rychle reagovat na vzniklou situaci a iniciovat spolupráci se školami a městem. Velkou pochvalu zaslouží Dům

děti a mládeže Benešov, kde již v dubnu otevřeli adaptační skupinu pro ukrajinské školáky, Labyrint v benešovském kulturním centru se proměnil v komunitní centrum,“ uvedla koordinátorka MAP Helena Šešinová. Jana Čechová doplnila, že prostřednictvím MAPu jsou školy provázány s dalšími organizacemi, mimo jiné OSPODem, pedagogicko-psychologickou poradnou nebo Magdalenou o.p.s., takže bylo velmi snadné během jednoho odpoledne obvolat všechny aktéry, svolat okamžitě schůzku a situace se začala ihned řešit.

Dalším tématem, které vyplynulo z dotazníkového šetření, je podpora pedagogů, a to nejen v oblasti vzdělávání v oborech, které vyučují. „Stále častěji poptávají vzdělávání v komunikačních dovednostech, argumentaci, psychologii, což je hodně dané prostředím, ve kterém se pohybují – řeší problémy v třídním kolektivu, komunikaci s rodiči i komunikaci v rámci pedagogického sboru,“ konstatovala Jana Čechová. Pozornost je pak podle ní třeba věnovat i dalšímu tématu, kterým je role zřizovatelů v podpoře regionálního školství.

MAP II navázal na MAP I realizovaný v letech 2016 a 2017. V rámci MAP II, který byl zahájen v roce 2018 a potrvá do srpna 2022, bylo uspořádáno 25 vzdělávacích akcí pro pedagogy na nejrozličnější témata od matematické a čtenářské gramotnosti, kybernetické šikany, psychologie až po výchovné problémy dětí. Většinu témat si vybrali sami pedagogové. Uskutečnily se také tři letní školy pro pedagogy – čtvrtá bude letos

v srpnu. „Velkou radost máme z toho, že nejenom k nám vozíme lektory a přednášející z jiných koutů republiky, ale nacházíme je i mezi místními lidmi, kteří jsou schopni a ochotni sdílet svoji praxi a zkušenosti. Patří k nim například ředitelka benešovské MŠ Čtyřlístek Lucie Dušková (předškolní pedagogika), zástupce ředitelky benešovské ZŠ Dukelská Lubor Brázda (oblast IT), Radmila Pikorová (pedagogicko-psychologická poradna) nebo Lenka Koucká (matematika),“ řekla Jana Čechová.

Podle Jany Čechové vytvořil MAP velký prostor pro sdílení a spolupráci. „Otevřeli jsme nové projekty, jako například kavárničku matikářů, nabízíme prostor pro setkávání mateřských a základních škol, a to prezenčně i online, snažíme se řešit aktuální témata. V rámci MAPu fungují i mezioborové vazby, není to jenom školství, ale hodně se propojujeme i se sociální sférou,“ uvedla. Pořádaly se také vzdělávací akce pro rodiče, například na téma – kyberšikana, stravování dětí, školní zralost nebo výchova kluků. Potřetí se v rámci MAP realizoval projekt Benešovsko žije příběhy, který podpořil kreativitu a fantazii dětí, podobné zaměření má i Klub tvůrčího psaní pro žáky 5. až 9. tříd základních škol.

Na MAP II naváže od září MAP III, který se bude realizovat do prosince 2023 a zaměří se na analytickou a strategickou stránku projektu. Další vzdělávací akce by měl nabídnout MAP IV plánovaný na roky 2024 a 2025.

jt

Kniha Benešovsko žije příběhy představí 27 dětských prací

Třetí kniha Benešovsko žije příběhy je na světě. Představuje 27 dětských literárních a výtvarných prací, které vymysleli, sepsali a nakreslili žáci mateřských a základních škol z ORP Benešov v rámci stejnojmenného projektu. Do jeho třetího ročníku přihlásilo 17 škol 88 dětských prací. Nejzdařilejší z nich vybrala odborná porota do knihy, která bude slavnostně pokřtěna 23. června v Muzeu umění a designu v Benešově.

Projekt vyhlásila společnost Posázaví o.p.s. jako realizátor MAP ve spolupráci s městem Benešov a Muzeem umění a designu (MUD)

Benešov. Úkolem autorů z mateřských a základních škol z ORP Benešov bylo vytvořit příběh reálné nebo fiktivní postavy z minulosti či současnosti zasazený do kulís Benešova nebo jeho okolí. Nově do něj ale autoři museli zakomponovat jedno dvousloví vytvořené z 36 předem určených slov. Nabídka byla pestrá – mezi stanovenými výrazy byla například tyto: zlatonosný řeka, zebrákova odměna, kouzelná koule, deník z půdy... Knihu ilustrovaly děti z výtvarného kroužku MUD Benešov.

„Je vidět, že si děti s příběhy pohrály, že jsou vtipné, kreativní, hodně popouštějí uzdu fantazie,“ popsala koordinátorka MAP Jana Čechová. Připomněla, že v prvním ročníku projektu, který mimochodem poznamenal nástup koronavirové pandemie, bylo hodně příběhů trochu depresivních, loni už ale byly o poznání veselejší. Mladí autoři si poradili i s novinkou zadání – zařadit do příběhu určité sousloví. K dispozici měli 36 slov seřazených do tabulky o šesti sloupcích a šesti řádcích, z nichž si mohli sami vybrat. „Snažili jsme se tím zvednout laťku tvorby a podle zpětné vazby od učitelek to

děti bavilo,“ uvedla koordinátorka MAP Helena Šešinová.

Loni se do projektu Benešovsko žije příběhy zapojilo 13 škol se 79 pracemi, v prvním ročníku porota posuzovala 82 literárních a výtvarných děl z 11 škol.

jt

Regionální učebnice přiblíží kraj mezi Vltavou a Sázavou

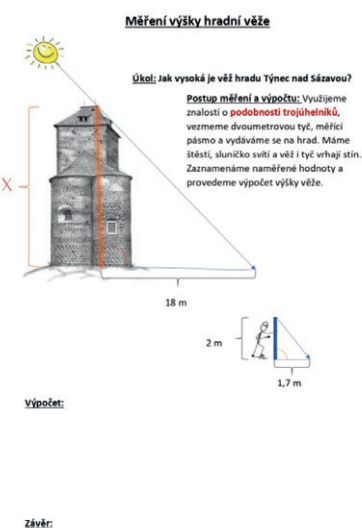

ce Ludmila Vodehnalová. Spolupráce mezi lídry projektu z jednotlivých škol tím ale podle ní nekončí, jen se přesune do jiné oblasti.

Nápad vytvořit společnou regionální učebnici uvítala i ředitelka ZŠ Týnec nad Sázavou Barbora Hanáková. Škole se ho navíc podařilo spojit s celoročním projektem zaměřeným na poznávání jejího okolí. „Hodilo se nám to a zároveň jsme pomohli skvělému nápadu. Děti i učitelé to bavilo, protože se jednalo o místní téma. Vytvořili spoustu dokumentů, fotek, obrázků. Těšíme se na výsledek, hlavně na pracovní listy plné zajímavých úkolů,“ řekla. Zároveň ocenila velkou podporu zřizovatele, který se bude finančně podílet na vydání knihy.

Historické, geografické a kulturní poměry v regionu mezi řekami Vltavou a Sázavou přiblíží nová regionální učebnice, kterou společně připravují základní školy z Netvořic, Týnce nad Sázavou, Neveklova, Krhanic a Křečovic. Publikace je určena především jejich žákům a pedagogům, zajímavé informace v ní ale určitě najde i široká veřejnost. Kniha by měla vyjít do konce letošního roku. „Jsem moc spokojena, že se to blíží do finále. Na konečný výstup se moc těším,“ řekla ředitelka ZŠ Netvořic.

Hlavním cílem čtyřletého projektu, realizovaného v rámci MAP II ORP Benešov, je rozvoj znalostí žáků o specifikách místního regionu. Aktivita je rozdělena do několika částí: historie, významné osobnosti, významné stavby, současnost, místopis, doprava, hospodářství a příroda. Součástí učebnice jsou pracovní listy na různá témata, napříč předměty a pro různé věkové skupiny žáků. Ti si je tvoří sami na základě získaných informací, zážitků, výletů a exkurzí.

Knižka bude mít asi 200 stránek a vyjde v nákladu kolem 700 kusů. Navazovat na ni by měly webové stránky, které si budou jednotlivé školy samy spravovat. Na vydání knihy by se měly podílet jednotlivé obce a další sponzoři.

jt

Křížovou cestou z Petroupimi do Soběhrd

příští slavnosti půjdeme křížovou cestou, kterou nachystáme.

Ve středu 13. 4. 2022 ožila nově vysazená alej z Petroupimi do Soběhrd. Na dřevěné kolíky ochraňující mladé stromy žáci Archy pověsili 14 panelů – 14 zastavení křížové cesty – a doplnili je obrazy, které namalovali už v předchozích letech na jinou pašijovou slavnost.

Při přípravě zastavení je inspiroval nejen biblický příběh, ale také text misijní křížové cesty související s utrpením dětí ve světě. Každý si mohl vybrat motiv zastavení, které ho nejvíce oslovilo, a vyjádřit se k němu buď obrazem nebo slovem. Děti z mateřské školy vyrobily ke každému zastavení symbol kříže. Pracovali jsme napříč všemi skupinami. Součástí byl i text v ukrajinském jazyce. Na výrobě zastavení se totiž s námi podílely ukrajinské děti, které k nám pravidelně docházejí v odpoledních hodinách na výuku českého jazyka a pak společně s našimi dětmi tráví čas ve školní družině. Přidávají se také k předmětům, kde nevádí tolik jazyková bariéra, jako je výtvarná a tělesná výchova, společně také tvoří.

Na závěr cesty jsme doputovali do Soběhrd na zahradu evangelické fary, kde ukrajinské děti dočasně bydlí. Společně jsme si zazpívali ukrajinskou lidovou i českou duchovní píseň, společný program slovem doprovodil

Josef Bartošek. Pak už následoval podvečer u ohně s dobrotami, z nichž některé připravily děti z mateřské školy a jiné přinesli rodiče.

Křížová cesta byla instalovaná v aleji pouze jeden den, ale přesto jsme moc rádi, že se nám povedlo takovou slavnost připravit. Bylo moc hezké sledovat, jak krajem kráčí poutníci, zastavují se, čtou, prohlížejí si obrázky. Moc hezké počasí a barvy počínajícího jara podpořily příjemnou atmosféru akce a my doufáme, že příště se nám třeba povede pozvat i místní obyvatele. Teď by měla dětní připravená společná křížová cesta podporovat lidi přímo na Ukrajině, kam hned týden po Velikonocích byla odvezena, a to nás zahřálo na srdci podruhé.

Iva Sadílková

Mateřská škola MiniSvět ví, co mají děti rády

Bylo jedno chladné jarní dopoledne, kdy spíš než na výletě jsem se viděla zabořená v lenošce s hrnkem horkého čaje a knihou. A přece jsem potkala stvoření, kterým březnový „nečas“ pranic nevalil, naopak. Evidentně jim pobyt na čerstvém vzduchu dělal dobře. S elánem a výskáním, jak to jen děti umí, se proháněly po zahradě soukromé mateřské školy MiniSvět v Mrači. Tiše jsem jim záviděla. Vzpomněla jsem si přitom na svoji paní učitelku, která mě před několika desítkami let vedla onou cestou mezi bezstarostným dětstvím a školními povinnostmi, i na kamarády, kteří ji se mnou absolvovali. Třeba na Magdu, která se kvůli svým silným brýlím bála dělat kotouly. Na Jarka, který dokázal před paní zubařkou vyšplhat po hromadě skládacích lehátek až ke stropu třídy. Na Irenu, o které jsme si dlouho mysleli, že vůbec nemluví. Na Lenku, která během posledních „školkovských“ prázdnin přišla o život. Nebo na Marunu, s kterou jsme si vyráběly úkryty v křoví.

Na školní zahradě MiniSvět je všechno, co děti – třeba malí zahradníci a zahradnice, víly, princezny, atleti, řidiči, detektivové... – potřebují. Je tam altán s lavičkami, prolézačky, dopravní hřiště, moderní sportoviště s prvky podporujícími vzdělávání dětí, mlhoviště, hrabaliště (rozuměj pískoviště se zahrabanými klacíky), záhonky, ale také hmyzí hotel nebo skoro opravdická benzinová čerpací stanice. Ale nejenom zahrada, unikátní je i samotná budova školky, postavená dětem na míru. K dispozici mají čtyři velké prosvětlené třídy, tělocvičnu s horolezeckou stěnou, finskou saunu, výtvarnou a keramickou dílnu, množství hraček, stavebnic a vzdělávacích pomůcek. „Málokterá školka má takové polytechnické vzdělávání. Každé dítě umí perfektně na tabletu, počítači..., ale dělat se dřevem, umět brousit, řezat, pilovat, přibít hřebík... Přitom je to obrovsky baví, jsou tím nadšení. Tohle vedu já – učím děti dělat rukama, vedu je ke ku-

tilství. A není to jenom chlupatá věc, i holky to baví,“ říká Petr Kucek, spoluzakladatel, ekonom, personalista, „bláznivý“ strejda, veselý školník a řidič školního autobusu v jedné osobě.

Jak to všechno začalo

MiniSvět založil Petr Kucek spolu s manželkou Monikou před 14 lety. Hledali tehdy mateřskou školku pro svou dceru Kačenku. „Chtěli jsme školku, kde bude moct zpívat, tancovat, učit se angličtinu, kde bude široká paleta aktivit a kroužků, protože toho strašně moc chtěla. Ale nechtěl jsem, aby z manželky byla taxikářka a aby naše dítětko sedělo pořád v autě. Další věci, a možná i hlavní, bylo stravování – chtěli jsme, aby Kačenka dobře prospívala, aby jí chutnalo. Obešli jsme v okolí Mrače, kde žijeme, všechny školky, i soukromé, ale pořád to nebylo ono,“ popsal Petr Kucek. Jeho manželka tehdy učila v 1. třídě základní školy, kam podle ní přicházely ne všechny děti dobře připravené – řada z nich nedokázala udržet pozornost po celou vyučovací hodinu, neměly osvojené základní dovednosti, některé plakaly, stýskalo se jim po mamince.

Kuckovi proto postavili na zelené louce v Mrači vysněnou soukromou akreditovanou mateřskou školu pro děti od 2 do 7 let, která poskytuje také inkluzivní vzdělávání pro děti se specifickými vzdělávacími potřebami. Začínali s 10, 12 dětmi a do roka se jim podařilo kapacitu naplnit. Mají čtyři třídy: žlutou – adaptační, v níž si děti zvykají v menším kolektivu na režim školky (i za přítomnosti rodiče), učí se sebeobsahu, seznamují se s ostatními kamarády a připravují se na vstup do „velké školky“. Ta je rozdělena na červenou, zelenou a modrou třídu, které jsou věkově smíšené. „Tento systém se nám velmi osvědčil, protože více připomíná rodinné prostředí, starší děti pomáhají mladším a ty mladší se snaží na starší dotahovat,“ vysvětlil Petr Kucek.

Školku MiniSvět navštěvuje 60 dětí, její kapacita je v současnosti plná. „Není den, aby

se neozval nový zájemce. Jsme soukromé zařízení, platí se školné, spoustu rodičů to může odradit, což naprosto chápu,“ poznamenal Petr Kucek. Ze samotné Mrače je šest dětí, zbývající dojíždějí z okruhu do 30 kilometrů. Když je nevozí rodiče, sváží je školní autobus. „Je to jedna z věcí, která rodičům i nám hodně pomáhá – vlastní autobus nám umožňuje zajet si na výstavu nebo výlet, nejsme ničím omezeni,“ konstatoval Petr Kucek.

Kolik „řemesel“ znáš...

Majitelé školky zastávají názor, že by si děti v průběhu předškolního vzdělávání měly vyzkoušet co nejvíce aktivit, které by je mohly bavit, ať už jde o sport, vaření, kreslení... „Máme téměř tři desítky aktivit a kroužků. Rodičům nabízíme, aby si za čtyři roky, co sem dítě chodí, všechno vyzkoušelo, aby měli jistotu, co ho pak bude ve škole bavit.

Máme rádi přírodu, takže jsme pořád venku, na hřišti, sejeme ředkvičky, sázíme kedlubny... Celé je to o reálném životě – ukázat dětem, že ovoce a zelenina nerostou v supermarketu. Hodně také jezdíme na farmy v okolí, na koně, máme tamy pejsky, kočky, králíčky, rybičky. Chceme, aby si děti uvědomily, že to není jenom o nich samotných, ale že se o své zvířecí kamarády musí taky starat,“ popsal Petr Kucek další střípek z fungujícího spojení školka – rodič – dítě. Letos školka ve spolupráci s Posázaví o.p.s. vybudovala nové multifunkční hřiště – barevná hrací plocha obsahuje prvky podporující vzdělávání dětí v oblasti motoriky, pohybových aktivit, barev, čísel...

„Když pro děti připravuji program, hledám inspiraci ve svém dětství, co mě tehdy jako kluka bavilo. Třeba vyrobit draka, hrát ‚céčka‘ (měsíc mě trvalo, než jsem je sehnal) nebo kuličky. Občas se mě někdo zeptá, jak jsem vyrobil toho robota nebo meč... Je to jenom o tom chtít, neomezt se na to, že děti někde sedí a kreslí. Zajdete na pilu, dají

vám zbytky, uděláte z nich dětem kostkoviště, hrabaliště. Jsou to jednoduché nápady," vysvětluje Petr Kucek. S dětmi se také snaží být co nejvíc na čerstvém vzduchu. Mají pro ně spoustu alternativ využití, zároveň jim však dávají i prostor k volné hře (v daných hranicích školky), jako by si spolu hrály na ulici.

MiniSvět, to je „MINI“ jako děti a „Svět“ jako široká paleta aktivit. A ta, kterou školka nabízí, je opravdu velká – od výuky angličtiny, výtvarné výchovy, keramiky, plavání, saunování, relaxace, logopedie až po vaření, tancování, atletiku, fotbal, sebeobranu, judo, koně, lyžování... Kroužky, které vedou zkušení lektori a trenéři, jsou jak součástí dopoledního vzdělávacího programu, tak i volnočasovou aktivitou, a přístup na ně mají i rodiče. „Chceme, aby tady nejenom bylo šťastné dítě a my jsme ho dobře připravili do první třídy, ale aby tady byl spokojen i jeho rodič. Aby si tady třeba dal kafe, najedl se tu nebo si vzal jídlo s sebou, ráno si tady zacvičil jógu, zašel na masáž, popovídal si s odborníky – logopedkou, speciálním pedagogem, lékařkou, zubařkou," popsal Petr Kucek, co tvoří koncept MiniSvěta. Školka je otevřena od 7.00 až do 18.00, přizpůsobí se ale potřebám rodičů. Její velkou přidanou hodnotou je recepce jako hlavní komunikační kanál – rodič sem může přijít, zavolat, napsat, může se na cokoliv zeptat nebo tady strávit svůj čas.

Vše na jednom místě

Součástí týmu mateřské školky je kromě učitelek, chůvy, lektorů, trenérů a provozních zaměstnanců také koordinátor inkluze,

speciální pedagog, asistent pedagoga, dětská lékařka, zubařka a logopedka. Chloubou je moderní školní kuchyně, která vaří pouze z čerstvých surovin s jasným původem a co nejvíce od místních dodavatelů. „Mít vlastní kuchyni je velká výhoda i závazek. Děti jsou malé, začínají se učit jíst. Svačinky máme formou bufetu – jako na dovolené – a děti si vybírají, co mají rádi. Vybírají hodně očima, ale hlavně to, co si bere kamarád. Máme tady i vlastní pekárnu, vlastního řezníka... snažíme se nabízet věci, které budou děti jíst. A tím, že školka nemá 300 strážníků, to jde krásně," vysvětlil Petr Kucek. Možnost stravovat se ve školce, nebo si jídlo odnést s sebou, nabízejí i rodičům.

Za 14 let fungování prošlo školkou už 1000 dětí. „Je legrační, když jdu třeba po Benešově a za mnou se ozve hlubokým hlasem „ahoj strejdo“ – mladý muž, který se ke mně hlásí, kdysi chodil do naší školky," přidává Petr Kucek úsměvnou historku. A milá jsou podle něj i setkání s dalšími žáky a jejich rodiči, kteří se po letech ve školce zastaví.

jt

Další informace jsou na:
www.minisvetskolka.cz.

Studenti Obchodní akademie Neveklov na cestách po Rumunsku a Itálii

Po dlouhé době jsme se dočkali a mohli začít objevovat v rámci projektu Erasmus+, který financuje veškeré aktivity, jiné země. Díky projektu pod názvem SOS: It is time to take Action for Technology Addiction, na kterém spolupracujeme se školami z Itálie, Rumunska, Polska a Turecka, jsou právě tyto země našimi cílovými destinacemi. Tématem projektu jsou aktivity, které mohou pomoci bojovat se závislostí na digitálních technologiích a zároveň pomáhají zažehnout kreativitu v mladých lidech.

V únoru si tedy žáci se svými učiteli sbalili kufry a vyrazili na týden do Rumunska, přesněji do Petrosani, bývalého hornického městečka uprostřed Transylvánských Alp na jihovýchodě země. Čekala nás návštěva partnerské školy, kde jsme spolu s dalšími navzájem prezentovali naše aktivity a země. V tamější škole jsme se zapojili třeba do programování v programu AutoCAD, ale navštívili jsme také technickou univerzitu, na které programují roboty. Se studenty z partnerských škol jsme podnikali aktivity nejen ve škole, ale i mimo ni. Měli jsme možnost prozkoumat historická městečka Alba Iulia a Sibiu, kde jsme obdivovali památky z římských i mladších dob, ale také jsme zavítali do skanzenu, kde jsme se seznámili s tím, jak lidé žili v této části Evropy před několika staletími. Poslední den nás čekal výlet lanovkou do lyžařského střediska. Zařadili jsme si na sněhu a seznámili se s rumunskou legen-

dou, sportovcem, který několikrát zdolal Alpy pěšky i na paraglidu.

Do Itálie jsme odletěli začátkem dubna. Ocitli jsme se v srdci Umbrie, v městečku Foligno. Místní studenti ze školy, která sídlí v bývalém klášteře, nás uvítali v historických kostýmech, tanci a s bubny. Tady jsme obdivovali zejména názorné pomůcky, ať už 3D periodickou tabulku prvků nebo planetarium, ale i názorné přírodopisné učebny. Zapojili jsme se třeba do programování nebo vytváření videí na téma kyberšikana.

V dalších dnech jsme prozkoumávali městečko Foligno – jeho paláce či muzea. Zhlédli jsme i virtuální ukázkou známé slavnosti na koních Quintana, která dvakrát ročně přitahuje turisty z celého světa. Nemohli jsme vynechat ani blízké okolí a městečko Spoleto nebo Assisi, známé poutní místo s katedrálou věnovanou sv. Františkovi, patronu Itálie. Vyrazili jsme také na výlet do Toskánska, do jedinečné Florencie, kde jsme obdivovali známé stavby, ale zejména úžasné sochy z renesanční doby, které tu zanechal rod Medicejů. O něm nám průvodkyně prozradila mnoho zajímavého. Na závěr jsme se ještě vydali na celodenní prohlídku Říma, kde jsme nemohli vynechat Koloseum a další římské památky, ale ani známé kašny a náměstí.

Během našeho pobytu jsme rozmlouvali se studenty z dalších partnerských škol z Ru-

munska, Turecka, Polska a Itálie. Společně jsme ochutnávali různé druhy těstovin a nemohli se nasytit křupavé pizzy a jiných dobrot. Týden ovšem zase utekl jako voda a my se museli vrátit domů do Čech. V srdcích i v myslích nám zůstaly krásné vzpomínky i nová kamarádství. Už nyní se těšíme na další výjezdy, které nás budou čekat v příštím školním roce. Navíc v září bude naše škola také hostitelem, a tak zástupce ze všech partnerských škol uvítáme u nás v Neveklově.

Mgr. Petra MacGregor,
Mgr. Miroslava Hulanová

Uklid'me svět, uklid'me Neveklov

Žáci i učitelé z Obchodní akademie Neveklov se zapojili do celorepublikové akce „Uklid'me svět“ pořádané Českým svazem ochránců přírody. Pro svůj úklid si vybrali jak jinak než město Neveklov.

Do přípravy akce se zapojila studentská skupina DOORS pod vedením Miroslavy Hulanové. Díky registraci projektu a podpoře Českého svazu ochránců přírody studenti obdrželi úklidové pomůcky – tenké i silné pytle, rukavice. Pak již stačilo s vedením školy, které úklidovou akci rovněž podporovalo, domluvit termín, připravit organizaci a mohli jsme vyrazit do terénu. I když se město Neveklov zdá být rozlohou nevelké, za náměstím a bytovou zástavbou se ukrývají mnohá zajímavá zákoutí. A tak 5. dubna každá třída obdržela informaci o tom, který sektor obce je ten její, ten, který má uklidit, a pod vedením svých velitelů (ve většině případů třídních učitelů) mohli žáci vyrazit.

Že byli na akci náležitě oblečení a obuti, se stalo samozřejmostí. Den zpestřily soutěže o největší a nejkurióznější odpad či kdo „uloví“ odpadu nejvíce.

Průběh akce samotné patřil již do režie každé třídy. Jisté však je, že vznikaly skupinky, byli jmenováni sběrači, nosiči, zapisovatelé či fotografové. Panovala skvělá nálada a v pytlích pozvolna přibývaly mnohdy pozoruhodné nálezy. A co si obyvatelé Neveklova odložili do přírody? V parku jsme třeba našli koberec. Asi proběhl rodinný piknik a koberec pak osiřel. Do pytle se nevešly ani nalezené disky z osobního auta. Další třída zase mezi stromy objevila staré autosedačky. Těžko říci, proč své místo našly právě tam...

Samostatnou kapitolou se staly cigaretové nedopalky. Odpad sice maličký, ale určitě nejčtenější a zcela jistě nepřispívá k upravenosti krajiny. I ta naše mládež se pozastavo-

vala nad tím, proč těsné okolí odpadkového koše či popelníku je poseto „špačky“, co vede kuřáky k tomu, že se koši, u kterého stojí, vyhýbají? Možná téma pro odbornou práci.

K úspěchu akce přispěla nejen výborná komunikace mezi skupinami, ale i komunikace s vedením města Neveklov. Objemný odpad byl shromážděn a přiblížen do míst, odkud jej následně společně s pytli s drobným odpadem naloženými u obchodní akademie zaměstnanci úřadu odvezli do sběrného dvora.

Určitě je skvělé, že se i mladí lidé dokázali aktivně zapojit do akce, která prospěla Zemi, městu Neveklov i jeho obyvatelům. Kdyby každý člověk sebral denně třeba jen sáček, byl by svět krásnější. Kdyby si však lidé dokázali uvědomit, že co si do přírody přinesou, mají také odnést a následně odložit do míst k tomu určených, svět by doslova zářil, Země by děkovala!

Mgr. Miroslava Hulanová

Se senátorem Zdeňkem Hrabou o stavebním zákonu i dálnici D3

O reformě stavebního zákona, regulaci výstavby v obcích, stavbě dálnice D3 i statusu přechodného pobytu hovořili v dubnu zástředníci místního samospráv z Neveklovska se senátorem Zdeňkem Hrabou. Setkání se zúčastnili starosta a místostarosta hostitelské obce Stranný Karel Vojta a Josef Červ, starosta a místostarosta Maršovic Bohumil Ježek a Michal Hašek, místostarosta Křečovic Petr Sochor a starosta Tismi Miloslav Albrecht.

Přítomní se mimo jiné shodli na tom, že centralizace stavebních úřadů na úroveň kraje, jak s ní počítá reforma stavebního zákona, je problematická. Úředníci budou rozhodovat „od stolu“. Stavební úřady by proto měly zůstat v regionu a měly by co nejvíce využít místní znalosti území.

Obce trápí také mnohdy špatně regulovatelný územní rozvoj spojený s výstavbou menších „satelitů“. Důsledkem je nedosta-

tečná kapacita školek a škol i nevyhovující obecní infrastruktura. Starostové poukázali také na to, že chybí startovací byty pro mladé a seniorské bydlení, na Neveklovsku mají nedostatek lékařů. Řadě obcí způsobuje problémy také velké množství jejich místních částí. Zajistit potom třeba zimní údržbu nebo svoz odpadů bývá finančně náročné. Podobné starosti mají i s velkým množstvím chat a chalup, kterým poskytují stejné služby jako místním, stát jim na to ale nepřispívá. Chalupáři totiž ve svých nemovitostech nejsou přihlášeni k trvalému pobytu, takže za ně obce nedostávají peníze z rozpočtového určení daní. Řešením by mohl být status přechodného pobytu, který by se do rozpočtového určení daní také započítal.

Starostové si také stěžovali na nedostatečnou komunikaci s Ředitelstvím silnic a dálnic ohledně stavby dálnice D3.

jt

Bisport připravil novinky v kempu v Týnci nad Sázavou i v Kácově

Bisport

Barevnou vzduchovou trampolínu a dětské pískoviště s prolézačkou nově nabízí od letošního sezóny svým malým návštěvníkům Kemp Týnec nad Sázavou.

Ubytovat se zde lze ve vlastních i zapůjčených stanech, karavanech nebo teepee. V kempu je k dispozici sociální zařízení a možnost občerstvit se ve vodáckém bistrobusu.

„Zrušili jsme starou stěnu z dřevěných palet, která ohraničovala posezení a už dosloužila. Místo ní jsme přidali nové stolečky a sedátka, čímž se zvýšila kapacita k sezení. K odpočinku vybízejí i nová plážová lehátka,“ řekla Anna Zimová z Bisportu, který kemp provozuje. Mírně se pozměnila také nabídka bistrobusu, který zve na rychlé a jednoduché občerstvení – nabízí také snídaně, obědy i večeře. V kempu je k dispozici také několik ohnišť s možností zakoupení dřeva nebo zapůjčení grilovacího setu a dřevěného uhlí,

půjčit si zde je možno také venkovní společenské hry.

Půjčovna lodí v Týnci je od kempu vzdálená pouhých 200 metrů. Přimo v kempu lze také nově odevzdat půjčené lodě a rafty, a to 20 metrů od břehu nad jezem.

Změn doznala i vodácká základna Bisportu v Kácově. Zdejší kemp dostal nové sociální zařízení, zlepšilo se i zázemí hospůdky – posedět si tu lze v nové pergole.

Soběhrdy spolupracují se špičkovou vědecko-technologickou organizací

Být starostou malé obce (obvykle jako neuvolněný) je ve všech ohledech dobrodružná mise. S minimálním personálním zázemím je třeba se postarat o chod obce v mnoha oblastech od ochrany životního prostředí přes provoz vodovodů a kanalizací až po sociální oblast.

Přesto i v malé obci si starosta občas musí položit otázku: Co může malá obec udělat v oblasti energetiky? První odpověď, co člověka obvykle napadne, jsou úspory. V Soběhrdech se nám podařilo od roku 2019 do roku 2021 snížit spotřebu elektřiny o 20 %. Zásadní vliv na to měla kompletní výměna všech lamp veřejného osvětlení na konci roku 2019. Investice 800 tisíc korun (zhruba z poloviny podpořená dotací a druhá polovina z vlastních zdrojů) je samozřejmě pro rozpočet malé obce zásadní položka, ale po dvou letech od realizace víme, že měla smysl. Spotřeba veřejného osvětlení se snížila na polovinu a v podstatě zcela odpadl servis a opravy světel, které tvořily u starých lamp také významnou nákladovou položku.

Další snížení nákladů přinesla i optimalizace jističů na jednotlivých odběrných místech. Některé jističe byly historicky výrazně předdimenzované, a tudíž se za ně platil i vyšší paušální poplatek. V neposlední řadě se nám podařilo náklady snížit drobnými opatřeními v nastavení technologií na vodojemu a čistírnách odpadních vod. To se týká jak snížení spotřeby elektrické energie, tak ztrát na vodním hospodářství.

Druhá forma správné odpovědi na tuto otázku zní: chytrá řešení. Ačkoliv my v Soběhrdech spíše říkáme „moudrá řešení“, což není vždy totéž. Do této oblasti můžeme zahrnout to, že naše světla veřejného osvětlení se na noc stmívají a rozsvěcují naplno, až když pohybové čidlo zaznamená v jejich dosahu aktivitu. Parametry stmívání a rozsvícení lze nastavit u každého světla jinak, takže můžeme mít různé režimy v různých částech obce. Například okolí restaurace může naplno svítit až do půlnoci, zatímco okrajové části obce se stmívají už po 22. hodině. Kromě další úspory energie to přináší i komfortnější noční režim v obci.

V letošním roce začínáme s výměnou jednoduchých vodoměrů za typ s dálkovým odečtem. To nám umožní jednak jednodušší odečet spotřeby při fakturaci, ale při pravidelném častějším odečtu i předcházení případným únikům, na které by se jinak přišlo s větším časovým odstupem.

Třetí možností zlepšení energetické bilance obce je vlastní výroba energií. My jsme v této oblasti zatím ve fázi přípravy, ale snad již v příštím roce realizujeme první instalaci fotovoltaiky na obecní budovu a další by měly následovat. Do roku 2025 bychom chtěli na všech využitelných střechách obecních budov vyrábět elektřinu. Současné politické i dotační nastavení je tomu nakloněno a určitě budeme chtít této možnosti využít.

Ovšem zásadní otázka, kterou by si měl starosta malé obce položit, zní jinak: Co MUSÍ malá obec udělat v oblasti energetiky? Odpověď na ni nemusí být už tak snadná, i když nakonec vlastně je. Skrývá se ve slovech spolupráce a partnerství. Energetika je poměrně složitý a široce rozkročený obor od výroby formou fotovoltaiky (FVE) přes zpracování bioodpadu nebo jiných druhů odpadů až po složitá technická zařízení a vyznat se v něm není snadné. Tím spíše ne pro člověka, který vedle své práce musí řešit celou širokou obecní agendu.

V našem případě se podařilo odpovědět na tuto otázku tím nejlepším možným způsobem. Našli jsme partnera pro řešení této problematiky v Univerzitním centru energeticky efektivních budov (UCEEB) při ČVUT v Praze. UCEEB je špičkovým vědecko-technologickým výzkumným zařízením s přesahem do praktické realizace projektů. Se širokou odbornou kompetencí nám pomáhá připravovat naše energetické projekty. Zatím nám zpracovalo podrobnou studii na změnu vytápění a instalaci FVE na budově obecního úřadu. S tímto projektem nyní připravujeme žádost o dotaci a snad jej budeme moci už v příštím roce realizovat. Jako další krok nám UCEEB zpracovává energetický koncept nové budovy, kterou projektujeme a chceme stavět. Zde již od začátku pracujeme variantně s koncepty od

nízkoenergetického až k pasivnímu domu, abychom případně mohli využít všech dostupných možností. A aktuálně od poloviny dubna jsme začali hledat řešení pro využití bioodpadu a štěpky k výrobě tepla a elektrické energie. Vytípané máme ještě další možnosti pro spolupráci v následujících letech. Bez spolupráce s UCEEB bychom se do podobných projektů zřejmě nepustili, a pokud ano, tak bychom nebyli schopni je mít takto velmi dobře připravené s využitím nejmodernějších technologií.

Zásadní sdělení by se tedy dalo popsat asi takto: I starosta malé obce bez odborných znalostí a kontaktů v oboru je pouhé dva telefonáty nebo dva e-maily daleko od spolupráce se špičkovým vědecko-technologickým zařízením. Což považuji v dnešní době, která je jinak energeticky neúprosná, za velmi dobrou zprávu.

Pavel Bartík, starosta obce Soběhrdy

Teplýšovice zabodovaly v soutěži My třídíme nejlépe

Teplýšovice obsadily třetí místo v 17. ročníku soutěže My třídíme nejlépe. Úspěch znamenaly v kategorii obcí o počtu obyvatel od 300 do 999, v níž bylo 513 soutěžících!

Soutěž pořádala v rámci Středočeského kraje autorizovaná obalová společnost EKO-KOM.

Teplýšovický starosta Josef Škvor převzal

ocenění v Tančícím domě v Praze. „Můžeme si pogratulovat? Můžeme!“ stručně zhodnotil úspěch obce.

red

Stranný slaví 30 let obnovení obce

První písemná zmínka o obci Stranný je z roku 1184, kdy tehdejší osadu postoupil Jiří z Milevska biskupu Jindřichovi, který ji poté prodal milevskému klášteru. Později byla vladyčím statkem a od konce 15. století až do roku 1850 patřila k Tloskovu. O místní části Břevnice se poprvé psalo v roce 1563.

Již za Rakouska-Uherska příslušely pod obec Stranný osady Borovka, Břevnice, Hůrka Kapinos, Mlékovice, Radslavice, Spolí, Tloskov, Zádolí a Zárbynice. Ještě v roce 1932 v obci žilo celkem 1003 obyvatel. Byly zde evidovány tyto živnosti a obchody: 2 cihelny, obchod s dobytkem, výroba dřeváků, družstvo pro rozvod elektrické energie v Mlékovicích-Radslavicích, 4 hostince, 2 kamenictví, kolář, 2 kováři, krejčí, sběr surových kůží, 3 mlýny, obuvník, 4 obchody s lahvočným pivem, pivovar, 5 rolníků, řezbář, 3 řezníci, výroba seker, 2 obchody se smíšeným zbožím, švadlena, 2 tesařští mistři, 5 trafik a velkostatek.

Stranný a okolí nadlouho poznamenala 2. světová válka, kdy se celá oblast stala součástí výcvikového prostoru Waffen-SS. Jeho vznik vnesl do života zdejších lidí zásadní změny. Nemovitosti jim byly vyvlastněny a naprostá většina obyvatel byla přinucena opustit svůj domov. Stranného a Břevnic (a dalších místních částí v té době patřících pod obec Stranný) se týkalo vysídlení obcí v rámci III. etapy, které bylo zveřejněno vyhláškou vydanou v Čerčanech 28. června 1943. Povinnost vystěhovat se měli obyvatelé již do 1. září 1943. Pouze lidé vlastníci zemědělskou usedlost měli lhůtu prodlouženou do 31. prosince 1943. Vyhnanci se mohli vrátit zpět až po osvobození. Během následných let se pak od obce postupně oddělilo několik osad a nakonec byla v roce 1976 sloučena s Neveklavem.

Z novodobé historie

Po prvních svobodných volbách v roce 1990, kdy nebyl do obecního zastupitelstva v Neveklavě zvolen zástupce osady Stranný, byla na přání většiny občanů uspořádána petice na odtržení Stranného od Neveklava. Díky

tomu, že na jednání neveklavských zastupitelů byla většina pro to, abychom si správu věcí svých řešili sami, a doba tomu přála, došlo k oddělení Stranného a Břevnic.

Rozhodnutím Ministerstva vnitra ČR ze dne 11. prosince 1991 došlo k rozdělení obce Neveklav a vzniku nové obce Stranný od 1. ledna 1992. Na základě rozhodnutí České národní rady ze dne 16. ledna 1992 se pak 29. února 1992 uskutečnily první novodobé volby do obecního zastupitelstva a již za týden 6. března se konalo ustavující zasedání a byl zvolen první starosta.

V průběhu třiceti let se ve vedení obce vystřídali: jeden starosta, jedna místostarostka, dva místostarostové, tři zastupitelky a 14 zastupitelů obce a dvě hospodářky.

V roce 1998 obdržela obec v soutěži Vesnice roku Modrou stuhu za společenský život. V prosinci 2000 byl předsedou Poslanecké sněmovny ČR udělen obci znak a prapor, který byl v červenci následujícího roku slavnostně posvěcen opatem Michaelem Pojezdým. Dne 5. května 2019 byl slavnostně posvěcen prapor sboru dobrovolných hasičů a socha sv. Floriána, která je umístěna ve štítě nově opravené hasičské zbrojnice. Obojí posvětil Dominik kardinál Duka, arcibiskup pražský za účasti tehdejší středočeské hejtmanky Jaroslavy Pokorné Jermanové a senátora Zdeňka Hrabý.

Za uplynulých třicet let se nám některé plány nepodařilo realizovat nebo dotáhnout do zdárného konce. Přesto bychom si dovolili tvrdit, že jsme při realizaci většiny akcí byli úspěšní. Za zmínku jistě stojí naše významná účast při požadavcích náhrady za vystěhování Neveklavska za druhé světové války. Díky tomu dnes v Neveklavě stojí areál základní a střední školy.

Co se nám podařilo? Jen krátce a namátkou: asfaltový koberec na většině místních komunikací v obydlených částech obce, položení nové kanalizace, regulace části potoka, revitalizace rybníka, úprava návsi, přístavba obecního úřadu a nová fasáda. Úprava venkovních prostor a výstavba zázemí a pódia u obecního úřadu. Nové veřejné osvětlení. Rekonstrukce hasičské zbrojnice s obnovou věžičky a umístěním historického zvonu a zavedení automatického zvonění. Výstavba multifunkčního hřiště, dětského hřiště a příjezdové komunikace. Oprava památníku padlých v 1. světové válce a informační tabule na Provodně. Péče o zeleň v obci a obecní lesy...

To vše by nebylo možné bez dotací od ministerstev a Středočeského kraje a spolupráce s Posázavím o.p.s., která nám velmi pomáhá s vyřizováním žádostí o dotace a poté i s výběrovým řízením na dodavatele. Za což všem patří veliké díky.

Spoluprací se Sborem dobrovolných hasičů, který byl založen v roce 1891 a loni oslavil již 130. výročí od svého založení, se v obci daří zachovávat některé tradice, kulturu, sport a hlavně společenský život. Stále zde chodí o Velikonocích koledníci na pomlázku, pálí se čarodějnice, staví máj, rozsvěcí vánoční stromek. Každoročně u obecního úřadu se hraje ochotnický spolek Zornice Maršovice svou nově nastudovanou hru. Vystupovala zde se svým koncertem i Dětská opera Praha. Malí i velcí sportovci z obce i okolí využívají hřiště k fotbalu, nohejbalu a tenisu. Několikrát již byl na hřišti a v přilehlých prostorách turnaj ve hře moly s účastí týmů z celé republiky. Pro děti je pořádán karneval a v létě sportovní odpoledne. SDH pořádá každoročně, pokud to situace dovolí, hasičský ples. Nejoblíbenější akcí je každoroční červencové Sousedské posezení s grilováním a občerstvením, na kterém se podílí většina žen, a s kulturním programem. K letošnímu výročí bude kulturní program určitě bohatší.

V současné době připravujeme zatím největší stavební akci v novodobé historii obce. Soustava 17 domovních čistíren odpadních vod v celém katastru obce by měla být dokončena do konce roku 2023. Na tuto akci nám Ministerstvo životního prostředí přislíbilo dotaci. Rozhodnutí o poskytnutí finančních prostředků předal osobně starostovi na obecním úřadě 29. 7. 2021 tehdejší ministr Richard Brabec.

Tolik v krátkosti k historii Stranného, jedné z nejmenších obcí v České republice co do počtu obyvatel, ale doufáme, že ne nejmenší svým významem a společnou prací pro spoločenstvo.

Karel Vojta, starosta

Práce na Adaptační strategii jsou u konce

Od listopadu 2020 do března 2022 pracovala společnost Sweco Hydroprojekt a.s. na rozsáhlé Adaptační strategii přizpůsobení se změnám klimatu města Týnce nad Sázavou. Strategie má čtyři hlavní části – adaptační, návrhovou, implementační a akční plán. Cílem bylo navrhnout taková opatření, která pomohou co nejvíce vody zadržet v krajině, místo aby otekla do vodních toků. Ve 35 lokalitách intravilánu a extravilánu města a místních částech jsou navržena opatření, jako například tůňe, průlehy, biopásy, retenční nádrže apod.

Během tvorby strategie se uskutečnila dvě setkání s veřejností, na druhé byli pozváni i novináři. Zástupce zpracovatele představil přítomným strategii včetně opatření ve vybraných sedmi lokalitách.

Partnerem projektu bylo České vysoké učení technické v Praze, Fakulta stavební, Katedra hydromelioreací a krajinného inženýrství. Vedoucí katedry doc. Dr. Ing. Tomáš Dostál měl možnost během tvorby výstupy strategie připomínkovat. Zúčastnil se druhého setkání s veřejností, kde pozitivně komentoval

kroky města mít zpracovanou tuto strategii v době, kdy bývají každoročně extrémní výkyvy počasí.

Na konci dubna týnecké zastupitelstvo schválilo a zařadilo strategii mezi dokumenty rozvoje města. Zároveň Územní plán města bude akceptovat doporučení z výstupů strategie. Informace o projektu včetně kompletní strategie naleznete na webových stránkách města Týnce nad Sázavou. Projekt byl podpořen grantem z Norských fondů.

Bc. Věra Velková

Dobrovolníci vysadili mezi Krusičany a Bukovany 24 stromů

V dubnu vysadilo 80 dobrovolníků mezi obcemi Krusičany a Bukovany 24 stromů, z toho šest ovocných. Zástupkyně Sázíme stromy, z.ú. Marie Feřtová a Jana Donátová dohlížely na to, aby byl dodržen správný postup a stromky měly co největší šanci na uchycení. V průběhu celé akce byly pro děti připraveny malé tvořivé dílničky, kde mohly malovat či skládat puzzle. Pro dobrovolníky bylo připraveno občerstvení – domácí buchty a čaj. Na závěr jsme si společně opekli špekáčky a připevnili na jednotlivé stromky jmenovky těch, kdo je vysadili.

Děkujeme všem dobrovolníkům, kteří se akce zúčastnili. Děkujeme také společnosti Sázíme stromy, z.ú., která zajistila finanční prostředky na pořízení stromů, kůlů, pletiva a dalšího materiálu potřebného k výsadbě od společnosti Vivus: Domy plné života. Dále děkujeme osadnímu výboru Krusičany, především panu Martinu Chocholouškoví, že nám umožnili výsadbu zrealizovat a podíleli se na přípravě i realizaci výsadby. V neposlední řadě děkujeme RNDr. Ludkoví Šefrnovi, CSc., Zbyňkovi Bartlovi a Petru Korbellovi za jejich iniciativu a navržení to-

hoto projektu do participativního rozpočtování pro rok 2021 a následnou spolupráci při přípravách a realizaci.

Týnec nad Sázavou podpoří revitalizaci „plavecké cesty“ v Peceradech

Vítězem letošního ročníku participativního rozpočtování v Týnci nad Sázavou se stal projekt Revitalizace „Plavecké cesty“ v Peceradech. Zaměřuje se na obnovu stávající turistické trasy v délce cca 1,2 km. Obnova spočívá v okleštění náletových křovin a úpravě terénu tak, aby bylo možné trasu opět komfortně využívat. Na druhém místě se umístilo Workoutové hřiště v Podělusích.

Třetí ročník participativního rozpočtování města Týnce nad Sázavou odstartoval 15. prosince 2021 a možnost podávat návrhy projektů, které vylepší život ve městě či jeho místních částech, měli občané do 28. ledna 2022. Město na ně uvolnilo 500 000 Kč. Celkem se přihlásilo sedm projektů v celkové částce 1 163 000 Kč. V průběhu února proběhlo posouzení podaných projektů – hodnotila se jejich realizovatelnost, finanční náklady a zda jsou umístěny na pozemcích

města. Jeden z navrhovatelů svůj projekt stáhl a jeden projekt bylo nutné vyloučit, protože navrhovatel nedodal všechny požadované podklady.

V březnu byly zveřejněny videomedailonky a proběhlo hlasování prostřednictvím ankety v platformě Mobilní rozhlas, kde bylo možné udělit dva kladné a jeden záporný hlas. Celkem se do hlasování zapojilo 279 obyvatel. Výsledky byly představeny 6. dubna na setkání s veřejností.

V Týnci nad Sázavou pošesté oslavili Den Země

Letošní oslavy Dne Země proběhly 13. dubna v areálu Základní školy v Komenského ulici. Osvětové akce se zúčastnilo přes 600 dětí, pro které byl připraven program Tonda Obal na cestách společnosti EKO-KOM. Děti se dozvěděly spoustu zajímavostí od společnosti Asekol a ELEKTROWIN, a to na téma třídění a zpracování recyklovatelných surovin, jako je plast, papír, sklo, elektroodpad a osvětlovací zařízení. Dorazili i pracovníci Technických služeb Týnce a umožnili dětem nahlédnout pod pokličku práce s kukavozem. Přítomen byl i ředitel Technických služeb Michal Petrášek, který diskutoval s žáky 7. tříd na téma třídění odpadu.

Mnoho pozoruhodných informací se účastníci dozvěděli i o přírodě a zvířatech od členů Záchrané stanice pro živočichy Českého svazu ochránců přírody Vlašim. Společně s nimi přijeli i zástupci Vodního domu. Zástupci společnosti Fairwood, z.ú. připravili lesní hru, v rámci které se děti seznámily například s typy lesů, vzácnými lesními živočichy a rostlinami či s pojmem mrtvé dřevo. Letošní novinkou bylo Mobilní planetárium, kde děti zhlédly film s názvem Život stromů: Dobrodružství broučků, kteří chtějí přijít na kloub záhadě jménem fotosyntéza.

Program byl doplněn i tvořivými dílničkami, kde děti vyráběly ptáčky či zeměkoule. Společnost ELEKTROWIN pro zpestření dne s sebou přivezla i nafukovací atrakci, kde si děti vyzkoušely svou obratnost a rychlost.

Ing. Denisa Vrbická, DiS.

Participativní rozpočet Benešova 2021: lavičky, lezecká stěna a veřejné ohniště

Pět nových laviček s opěrkami, které se v dubnu objevily v ulicích Benešova, bylo pořízeno v rámci pilotního projektu parti-

cipativního rozpočtování města v roce 2021. „Lavičky se využívají od prvního dne instalace a občané pozitivně kvitují, že jsou s opěrkami,“ řekla Hana Slámová, která projekt vypracovala s Danou Dvořákovou za zdravotně-sociální komisi Rady Města Benešov. „Chtěla bych poděkovat všem, kteří pro náš projekt hlasovali,“ dodala.

Lavičky byly posledním z vítězných projektů, který čekal na realizaci. Tři byly umístěny u křižovatky ulic Tyršova a Vnoučkova,

další dvě jsou před starým židovským hřbitovem v ulici Nová Pražská.

„Je jen škoda, že lavičky s opěrkami nešly instalovat i na jiná místa, která jsme vytipovali, například u úřadu práce nebo ve vnitrobloku za Komerční bankou. Nejedná se totiž o pozemky města,“ uvedla Hana Slámová.

V rámci participativního rozpočtování 2021 byla v Benešově v areálu Sladovka postavena lezecká stěna a vybudováno veřejné ohniště. O ohniště se starají Technické služby Benešov. K dispozici je bezplatně v provozní době Koupadel, doporučuje se rezervace u obsluhy zdejší restaurace.

jt

Benešovská knihovna a základní školy požádaly o dotaci na vybavení

Organizace města Benešov podaly do výzvy č. 6 MAS Posázaví v rámci Programu rozvoje venkova tři projektové žádosti. Projekt „Dobytí vybavení Městské knihovny Benešov“ řeší především vybavení prostoru Těčka Městské knihovny Benešov moderními elektronickými prvky.

Knihovna v současném pojetí představuje inspirativní a podnětné místo s multifunkčním prostorem s potřebným vybavením sloužícím ke kreativnímu trávení volného času. Knihovna by měla být vybavena nejnovějšími technologiemi, které uživatelům umožní rychlý, bezpečný a příjemný přístup k informacím a dílům současné kultury. Požadovaná výše dotace je do výše 250 tisíc Kč.

O dotaci do 1 milionu Kč na interaktivní tabule požádaly Základní škola Jiráskova a Základní škola Dukelská. Projekty řeší pořízení interaktivních tabulí, které přispívají k modernizaci školy, technologickému pokroku, rozvoji vzájemných výchovných a vzdělávacích aktivit, efektivnosti výuky a vyššímu zájmu o učivo s využitím moderních technologií.

Dotace na projektové přípravy revitalizace Jiráskovy ulice

Město Benešov podalo v prosinci 2021 žádost o dotaci do Středočeského Fondu podpory včasné přípravy projektů EU 2021+ a NIP v rámci tematického zadání Revitalizace města a obcí na Projektové přípravy

Jiráskova ul. Zastupitelstvo Středočeského kraje dne 28. března 2022 rozhodlo o poskytnutí dotace. Dotace by měla být v předpokládané výši 200 000 Kč.

Výsledná projektová dokumentace bude zaměřena na revitalizaci celé Jiráskovy ulice, rekonstrukci stávající silnice i chodníků, veřejného osvětlení a především zelených ploch, které jsou nyní poničené a jejich pojetí je zastaralé a nepřináší estetický ani ekologický užitek. Následně by byla podána žádost o dotaci na realizaci výše uvedené investiční akce z vhodných zdrojů, například SFDI nebo IROP.

Bc. Jitka Horálková

Projekt Cesta z dluhů na Benešovsku je u konce – co se podařilo?

Za dobu trvání projektu se nám podařilo odbavit celkem 114 klientů – pro 48 z nich jsme podali insolvenčním soudům návrh na oddlužení. Řešíme situace rodin, které si vzaly spotřebitelské úvěry, bankovní půjčky, mají exekuce nebo se jim v důsledku ztráty příjmů výrazně změnila finanční a sociální poměry. Podařilo se například vyřešit situaci seniorky ve starobním důchodu, která měla dluhy z podnikání cca 13 miliónů Kč, muže zbaveného svéprávnosti či rodiny se čtyřmi nezletilými dětmi.

Byli jsme nápomocni řešit s klienty Milostivé léto, které probíhalo od října 2021. Abychom mohli našim klientům pomáhat co nejkvalifikovaněji, absolvovali jsme řadu školení a získali tak nové informace i zkušenosti, které teď v poradně nadále uplatňujeme.

Projekt skončil, ale jedeme dál

Dluhy a exekuce trápí stále cca 10 % občanů. Za dobu trvání projektu Cestu z dluhů na Benešovsku vyhledalo pomoc dluhové poradny v Benešově 114 klientů. Některým z nich stačily krátkodobé konzultace,

s 33 klienty jsme pracovali na jejich problému – s každým – déle než 40 hodin. Především proto, že bylo třeba připravit podklady pro sepsání návrhu na oddlužení. Zpracovali a podali jsme celkem 48 návrhů na oddlužení, až na jeden insolvenční soudy všechny přijaly. Mnozí z dlužníků byli překvapeni, že od podání návrhu do faktického zahájení insolvenčního řízení uplyne 4–6 měsíců. Pro některé dlužníky trvá oddlužení 3 roky (důchodci starobní a invalidní), pro ostatní 5 let.

Naši poradci se v rámci projektu neustále vzdělávali. Aktuální informace jim zprostředkovala např. specialistka Poradny při finanční tísni v Praze, vykonavatel soudního exekutora nebo insolvenční správce. Spolupráce probíhala také se státními i neziskovými organizacemi, poskytovateli sociálních služeb, úřady, obcemi a městy. Některým klientům ve finanční nouzi byla poskytována potravinová a materiální pomoc.

Klienti poradny a Milostivé léto

Poradci v občanské poradně a zejména

zadlužení klienti mají tzv. Milostivé léto již za sebou. Trvalo od 28. října 2021 do 28. ledna 2022. Zákodníci vložili do novely exekučního řádu hodně nadějí na pomoc zadluženým lidem. Podle zkušeností poradců ale zimní měsíce naděje ve velké míře zmrazily. Především proto, že dlužníci v exekucích neměli dostatek peněz v hotovosti na úhradu jistin svých finančních závazků.

Ze zpětné vazby od klientů víme, že Milostivé léto využila jen menší část našich klientů. Zejména šlo o dluhy u dopravních podniků, kde výše jistiny byla do 1 500 Kč. Větší dluhy, například u zdravotních pojišťoven a nájemů bytů, neměly v rámci Milostivého léta řešení.

Alena Radová,
Občanská poradna Benešov

Poradci občanské poradny jsou připraveni bezplatně a diskrétně pomoci i při řešení dluhových rébusů, které dlužníkům, a nejen jim, dosud ztěžují život.

Nespeky – ves, která patřila Šternberkům i Albrechtovi z Valdštejna

Bývaly významnou vsí ležící na zemské silnici z Prahy do Tábora a Lince. Byly tu dva zájezdní hostince – tady si mohli formani na svých cestách odpočinout, přepřáhnout, opravit své vozy. Ve 14. století byly uváděny jako městečko. Jeho majiteli byli mimo jiné Šternberkové, Dorota Hodějovská nebo Albrecht z Valdštejna. Tady byla v roce 1564 zřízena jedna z nejstarších dědičných pošt v Čechách. Bývala tu i četnická stanice... V první polovině 20. století se staly vyhledávaným sázavským letoviskem... Když se k tomu přidá blízkost Prahy a krásná sázavská krajina, je zřejmé, že Nespeky, kdysi Dnespeky, prostě nejsou a ani nemůžou být malou bezvýznamnou tečkou na mapě.

Statistika věda je... ne ale v případě Nespek

Součástí Nespek jsou ještě části Městečka a Ledce. Vedle 280 „čísel popisných“ je tu 450 chat. K trvalému pobytu přitom bylo v obci k 1. lednu 2021 přihlášeno 769 lidí (v současnosti je jich zhruba 780). Jsou to pak jednoduché počty – co objekt, to (skoro) jeden člověk. Pro představu: ještě na konci 90. let minulého století měly Nespeky kolem 400 obyvatel – za 25 let se tedy jejich počet téměř zdvojnásobil! Počet nemovitostí naštěstí stejným tempem nerostl. I když... řada majitelů své chaty přestavuje k trvalému bydlení. Ne všichni se zde pak ale přihlásí k pobytu, což obci způsobuje velké problémy. Třeba jenom tím, že trátí na rozpočtovém určení daní. Obyvatelé přitom vyžadují služby bez rozdílu...

Roční základní rozpočet Nespek je zhruba 11 milionů korun (10 milionů korun z rozpočtového určení daní a milion korun z odpadového hospodářství). V posledních letech se díky dotacím příjmy Nespek pohybují kolem 17 milionů korun. Dotace ale většinou vyžadují finanční spoluúčast obce, které pak už nezbyvají peníze na další projekty, a představují také velkou administrativní zátěž. „Kdyby u nás byli hlášeni všichni, kteří si říkají Nespečáci, tak se bavíme o dalších 100 lidech, což by bylo v rozpočtu o dalších zhruba 1,3 milionu korun víc... to bychom pak mohli stavět daleko víc, rychleji a nemuseli bychom si na každou, i menší akci brát dotaci,“ řekl starosta Michal Tyrner.

A upozornil na další negativa – zdejší chaty byly postaveny zhruba v 60. letech minulého století, kdy k nim stačila 2,5 metru široká příjezdová komunikace – bez zimní údržby a veřejného osvětlení, protože byly obydlené jen v sezóně. Lidé tady teď však pobývají častěji, ne-li trvale, produkují odpad, ale větší svozové auto tam neprojde. Každá rodina má navíc minimálně dvě auta, která tam není kde zaparkovat. Například v Ledcích jsou jen dva trvale obydlené objekty a 92 chat. „Pro údržbu je to katastrofální. Přistavujeme tam velkoobjemový kontejner, polovina majitelů ale tvrdí, že tam nežijí. Přitom podle tonáže (pozn. je to jediný parametr, podle kterého se dá odhadem zjistit počet obyvatel – vyhlá-

kou je daných 200 kg ročně na obyvatele) jsme odvezli tolik odpadu, že bychom měli mít 1 600 trvalých obyvatel, což je dvojnásobek skutečného počtu,“ dodal starosta. Pro obec to podle něj představuje velkou finanční zátěž – 20 procent z rozpočtu jde na likvidaci odpadů!

Důležitou investiční akcí proto bylo vybudování nového sběrného dvora. Náklady dosáhly 5,5 milionu korun, z toho 4,5 milionu korun pokryla dotace ze Státního fondu životního prostředí. „Máme tam lis na plast, na papír, kontejnery na textil, baterie, žárovky, dřevo... Předtím jsme měli jen kontejnery na velkoobjemový odpad a bioodpad. Slibujeme si od toho, že díky větší separaci nebudeme platit velké peníze za skládku,“ poznamenal starosta. Jedním dechem ale dodal, že všechno záleží na lidech – v chatových oblastech, kde mají velkoobjemové kontejnery, totiž obyvatelé odpad většinou netřídí. „Když někdo řekne, že odváží odpadky do Prahy, tak argumentuju tím, že porušuje zákon, protože odpad se nesmí převážet mezi katastrofy, na to ale nikdo neslyší. Máme 730 nemovitostí a každý rok posíláme zhruba 100 upomínek o nezaplacení příspěvku za svoz odpadu, 80 procent z toho zaplatí a zbylých 20 je nedobytných, jsou v tom i objekty, které nejsou užívány. Zatím to nevymáháme exekutorsky, ale myslím si, že ta doba přijde,“ dodal starosta.

Investice pro budoucnost

Největším tématem je v současnosti výstavba vodovodu. Obec už má stavební povolení, podepsanou smlouvu se zhotovitelkou firmou a čeká na vyhlášení dotace. Začít stavět chce v září. „Je to neklíčovější investice, kterou Nespeky v současné době potřebují. Moc nám to pomůže, protože máme tři lokality v územním plánu pro výstavbu rodinných domů, které ale blokuje obava ze ztráty vody. Vodovod by ji měl rozptýlit,“ uvedl starosta.

Na seznamu investičních priorit, který si obec vytvořila, je 12 projektů v celkové hodnotě 250 milionů korun. „Jsou to skromné odhady – výhled do roku 2028 –, ale věřím, že se polovinu z toho podaří splnit. Když uvážíme, že 180 milionů korun je z toho na vodovod a kanalizaci, dalších 70 milionů zbývá na další projekty,“ uvedl starosta. Na většinu plánovaných investic už obec nechala zpracovat studie, z vlastního rozpočtu, bez dotací, se je ale nepodaří zrealizovat.

„Na desetimilionový rozpočet Nespek jsou to astronomická čísla. Kromě výstavby vodovodu a vodojemu, které věřím, že letos začneme, je tam také výstavba čistírny odpadních vod a kanalizačních sítí, které obec nemá. Není ani plynofikovaná,“ doplnil starosta. V plánu je také výstavba pěti bytových jednotek v budově obecního úřadu. Na místě nevyhovující budovy u obecního úřadu by měl vyrůst nový objekt se zázemím pro služby, jako ordinaci lékaře a prodejnou, v patře by mohly také vzniknout byty.

Zlepšit chce obec také dopravní infrastrukturu – s pomocí dotace postavila už chodník na návsí v Nespekách, zpracovaný má projekt na chodník v Městečku, chodníkem podél komunikace 603 chce také propojit Nespeky s Městečkem. V posledních letech opravila komunikace v ulicích Petrovická, Frágnerova, Vítězslava Nezvala, Na Mělách nebo Potočiny. Zrekonstruovala obecní úřad a jeden obecní byt, opravu druhého bytu připravuje – stavební povolení už má. Na seznamu investičních priorit je také vybudování nové hasičské zbrojnice nebo oprava knihovny v Městečku.

„Mým snem je postavit v Nespekách základní školu, ta tady nikdy nebyla. Děti chodí do Poříčí nebo Pyšel, kterým přispíváme na provoz. Míst v nich je ale málo, poříčská škola už kapacitně nestačí. Chtěli bychom začít aspoň prvním stupněm, děti je u nás dost. Ročně máme kolem deseti novorozenců, v roce 2018 se tu narodilo dokonce 17 dětí. Máme jen školku, která je plně obsazena – v současnosti ji navštěvuje 52 dětí, i z okolních obcí,“ řekl starosta.

Spolková činnost

Společenský život v obci udržují místní spolky. K aktivním patří TJ Sokol Nespeky, která s pomocí dotace zrekonstruovala fotbalové a tréninkové hřiště. „Projekt vyšel na asi 5,5 milionu korun, všechno si zajistili sami, i spoluúčast, obec to nestálo ani korunu, za to jim patří dík,“ sdělil starosta. Aktivní je také sbor dobrovolných hasičů, který ročně vyjíždí ke zhruba deseti událostem, převážně spadlým stromům. Jednotka má 15 členů a plánuje generační obměnu – ráda by do svých řad získala i děti. Od roku 2006 funguje v obci Dámský klub, který se stará o udržování tradic, ochranu památek a veřejnou zeleň, pořádá divadelní zájezdy do Prahy, výlety do Posázaví...

S pomocí spolků obec pořádá řadu dalších akcí, například čarodějnice, dětský den, vítání občánků, Nespecký advent, Vánoční zpívání u kapličky... Svým občanům ale nabízí i další služby – v souvislosti s koronavirovou pandemií v lednu například zajistila návštěvu mobilního očkovačského týmu, jehož služeb využilo přes 60 lidí.

jt

Vzpomínání (nejen) na Josefa Ladu

„Milé děti, budu vám něco vypravovat, ale mám obavu, že tomu nebudete věřit. A přece je to pravda pravdoucí, že v Hrusicích u Ševců měli jednou kocourka. Jmenoval se Mikeš. Já vás, milé děti, dobře slyším, jak se smějete: ‚Jé, to je toho! My máme doma také kocourka!‘ – ‚A my máme také kocourka, a k tomu ještě kočičku!‘ No dobrá, dětičky, ale ten kocourek mluvil!“

Tak nějak asi tenkrát před 90 lety začal pan Josef Lada (1887–1957) svým malým dcerám Alence a Evičce vyprávět příběhy legendárního kocourka Mikeše. Těch příběhů byly nakonec desítky, naplnily čtyři knihy a číst si je mohly (a dodnes mohou) děti po celém světě. Zasloužil se o to mimo jiné i německý spisovatel a profesor libereckého reálného gymnázia Otfried Preusler. V roce 1962 přeložil knihu Mikeš pro švýcarského nakladatele Sauerlandra, který ji v roce 1963 vydal. A děti si ji zamilovaly natolik, že v témže roce získala cenu Jugendbuchpreis za nejlepší knihu roku v oblasti dětské literatury, která odstartovala její světové „turné“. Přechází si ji pak mohli malí čtenáři nejen v němčině, ale také ve francouzštině, španělštině, angličtině nebo japonštině.

Do Hrusic za Mikešem (a Zdeňkou Burianovou)

Kde se Mikeš narodil, co v jeho příbězích Josef Lada prozradil, co jej k nim inspirovalo? Sedím v útulném pokoji domku s číslem popisným 111 v ulici, která od loňska nese – jak jinak – jméno Josefa Ladu. Sem malíř a spisovatel před 90 lety jezdil s rodinou na letní byt, tady vymýšlel příběhy mňoukajícího neposedy, tady vytvořil knížku pro nejmenší děti Říkadla. Z malých oken podkrovního pokoje pozoroval východ slunce, v dáli tušil Turkovice, Ondřejov, Březinu... ale hlavně pozoroval nádhernou krajinu milovaných Hrusic. Ševcovo stavení, Brabcova mez, Mlejnkova

zahrada, Bubeníkova sušárna, Jedličkova louže... tam všude vyrážel Mikeš se svými přáteli na výpravy za dobrodružstvím. „Jsem vděčná, že tady můžu žít, bydlet v místnostech, které pan Lada využíval, kde běžaly jeho děti,“ říká moje hostitelka Zdeňka Burianová, velká znalkyně života a díla Josefa Ladu. S rodinou spisovatele a malíře se seznámila ve svých 22 letech – babička jejího manžela pocházela z Ladova rodu. Zdeňka se přátelila s Ladovou dcerou Alenou i jejím manželem Janem Vránou, přátelství ji nyní pojí i s rodinou jejich syna Josefa Ladu mladšího.

„Pan Lada byl úžasný otec, který se svým dcerám denně věnoval a vyprávěl jim pohádky, a když už holky nebavily ty klasické, vyprávěl jim své vlastní. A jednou začal vykládat o kocouru Mikešovi – takového kocourka kdysi měli doma v baráčku. Na pokračování o něm vymýšlel příběhy,“ přiblížila Zdeňka vznik pohádkové legendy. V roce 1932 přijel k Ladovým na návštěvu redaktor dětského časopisu Radost Ferdinand Krch a Alena s Evou mu prozradily, o čem jim táta vypráví. Slovo dalo slovo a Mikešovy příběhy začaly vycházet na pokračování v nedělní příloze Českého slova nazvané Kvítka, kterou později Lada i redigoval. Po čase ho ale Mikeš přestal bavit, proto ho nechal rozbít krajáč se smetanou a poslal ho do světa – jak vypráví jeden z příběhů. „To ale neměl dělat. Dochovaly se dopisy dětí, které mu psaly, jak to mohl kocourkovi udělat, že je jim ho líto, že někde pláče...“ vzpomněla Zdeňka s úsměvem. Na zahradě u domu stojí dodnes lavička, kde rodina Ladova často sedávala. „Alenka mi vyprávěla, že jednou navečer se kolem vrat mihla nějaká kočka a ony s Evičkou křičely ‚táto, Mikeš se přišel na nás podívat, Mikeš se vrátil!‘. A to už panu Ladovi nedalo, začal psát další příběhy, poslal Mikeše k cirkusu a připravil mu nádherný osud. Takže byly spokojené jak jeho dcery, tak ostatní děti,“ dodala.

Hrusické návraty

Josef Lada se narodil v Hrusicích do rodiny ševce jako čtvrté, nejmladší dítě. Když mu bylo půl roku, vypadl z kolíčky na ševcovský knejp tak nešťastně, že přišel o pravé oko a v dospělosti měl oční protězu. Rodina byla chudá, každý ze sourozenců se proto musel po základní škole začít žít sám. Ladovy dvě sestry se vyučily švadlenami, jedna se pak vrátila do Hrusic a provdala se za místního kostelníka Jedličku, druhá zůstala sloužit v Praze, onemocněla a ve 23 letech se vrátila domů, kde zemřela. Nejstarší bratr se vyučil ševcem, pracoval ale jako železniční dělník a tragicky zemřel pod koly vlaku. Josef odešel ve 14 letech do Prahy učit se malířem pokojů a divadelních dekorací, ale když pochovil, že se k žádnému malování nedostane, po měsíci učení se vrátil do Hrusic. Další rok se v Praze začal učit na knihaře-zlatiče, výuční list dostal v roce 1905, čehož si nesmírně považoval. Během učení si přivydělával prodejem svých obrázků do různých redakcí. Dálkové studium vysněné uměleckopřímýsové

školy kvůli finančním problémům přerušil, její denní studium po vyučení také nedokončil a rozhodl se žít malováním. V roce 1906 potkal v Praze svoji budoucí ženu Hanu Budejickou – vzali se až po 18 letech známosti. Bydleli v Praze v ulici V Ohradách – nyníjší Ladově ulici.

V hrusické chaloupce číslo popisné 15, kde se Josef Lada narodil, bydlela vdova po jeho bratru se dvěma dcerami. Domek byl ale v havarijním stavu a v roce 1932 se musel strhnout. „Pan Lada tam tenkrát stál s kloboukem v ruce a slzami v očích, těžce to nesl. Do Hrusic jezdil na letní byt už od roku 1923 – nejprve do čísla 95 a od roku 1928 do domu čísla 111. V roce 1930 koupil od babičky mého manžela Růženy Svobodové parcelu a o dva roky později tam začal stavět dům. Lada toužil mít velkou a účelnou pracovnu, v Praze měli dvoupokojový byt, místa tam moc nebylo...“ popsala Zdeňka. Josef Lada nejprve na pozemku založil zahradu, teprve potom začal stavět dům. Měl hodně místností – kromě pokojíku Alenky a Evičky, ložnice a velké pracovny v něm byly dvě místnosti, které obývala po smrti svého manžela jeho sestra Marie s dětmi, pokojík v patře měla i sestra Hana Ladová, která sem s nimi jezdila.

Do nové vilky se Ladovi přestěhovali v roce 1936. Josef Lada u vchodu na pozemek zasadil dvě lípy, které pojmenoval po dcerkách. Ta se jménem Alenka roste rovně, druhá – Evička – je rozečkaná. Jako by symbolizovaly osud obou dívek – z Alenky se stala úspěšná malířka, Evička tragicky zahynula při náletu na Prahu 14. 2. 1945 v nedožitých 17 letech. „Pracovala tehdy jako písařka v jedné pražské tiskárně. Paní, která tam s ní pracovala, mi později vyprávěla, že si Evička šla osudného dne koupit noty, protože se blížil tátův svátek a ona mu v ten den vždycky hrála. Když se vracela zpátky, začal nálet a ona už nestihla doběhnout do krytu. Mezi oběťmi ji našla v kostele sv. Ignáce sestra Alenka až po třech dnech, poznala ji hlavně podle bot a vlasů,“ sdílela Zdeňka smutnou vzpomínku.

>>>

Ladova hrusická vila, v níž je v současnosti Památník Josefa Lady a jeho dcery Aleny, má popisné číslo 115 – odkazuje tím na jeho rodný domek. „Když Josef Lada začal dům stavět, zašel na úřad, aby mu to číslo rezervovali, než stavbu zkolauduje, protože rodinná chalupa měla číslo 15. Kruh se uzavřel. Pravdou je, že Hrusice byly alfou a omegou tvorby pana Lady. Často maloval například hrusický kostelík, kam chodili jeho rodiče, pamatoval si jeho bývalou i současnou podobu, což v jeho obrazech může někoho zmást. I když měl velice těžký život, svými obrazy rozdáva radost. Miloval děti – nechal pro ně, i pro ty zvenčí, na zahradě udělat houpačky. Pozoroval je při hraní a pak to zúročil ve svých kresbách. Nestyděl se ani přijímat žebráky,” popsala Zdeňka.

O Aleně, Honckovi a Josefu mladším

Alena Ladová poznala svého muže Jana (Honcka) Vránu na plesu na Žofíně v Praze. Byl tehdy ženatý a měl syna Jana, později se rozvedl. „V roce 1948 si k Josefu Ladovi přišel podepsat knížku *Kronika mého života* a jak potom s nadsázkou říkal, už jsem tam

zůstal. Alena s Honckem se vzali až po smrti Josefa Lady a v roce 1960 se jim narodil syn Josef. Alena si nechala své dívčí jméno Ladová a s manželem se dohodli, že když se jim narodí chlapec, bude to Josef Lada, pokud by se narodila dcera, bude Eva Vránová,” vzpomněla Zdena.

Dědečkův odkaz v současnosti šíří vnuk Josef Lada mladší a zdatné pomocníky má už i ve svých synech Martinovi a Viktorovi.

Blízká setkání s Ladovými

Ladova rodina byla podle Zdeňky Burianové jedna velká láska. Na adresu své ženy malíř prý říkal, že „hmotné statky nevyženil, zato získal hodnou, pracovitou a milou ženu, která mu vždycky dokázala stírat chmury z čela“. Hana Ladová svého muže ve všem podporovala, zemřela však pouhých šest let po dceři Evě. O to silnější pouto vzniklo

mezi Josefem Ladou a Alenou. „Byli nejen otec s dcerou, ale i kamarádi, měli společnou pracovní a práce je oba držela při životě. Alenka o tom napsala citově laděnou knížku *Můj táta Josef Lada*, ve které se vyznává z lásky k němu a vzdává mu hold. Byla to úžasná rodina. Měla jsem tu čest, že jsem s nimi pobývala, jezdili jsme k nim do Prahy na Barrandov, oni jezdili k nám, společně jsme slavili narozeniny a posvícení, chodili na poutě, hodně jsme se stýkali,” popsala Zdeňka. Alena Ladová byla kmotrou při křtu jejího manžela Ludka a v roce 1975 jim byla za svědka na svatbě.

„Josefa Ladu jsem poznala ve svých 5 letech, v době, kdy jezdil do Hrusic na letní byt. Moje babička Fanyňka kamarádila s babičkou mého manžela Růženkou, za svobodna Ladovou. Můj dědeček Jaroslav Kulháněk byl z Lensedel a sedával s Josefem Ladou v jedné lavici v hrusické škole. Pamatuji si, že jsem jednou šla s babičkou navštívit Růženkou a když jsme procházely kolem vilky číslo 115, seděl pan Lada venku na lavičce a s babičkou jsme se u něj zastavily,” vzpomněla. Obrazky Josefa Lady milovala a často podle nich i malovala.

Později shodou okolností poznala Ladovu rodinu osobně a jejich vzájemný vztah se prohloubil natolik, že se stala první vedoucí a průvodkyní v památníku, který vznikl v Ladově hrusické vile. Jako jediná dědička ji po smrti rodičů získala Alena, která tehdy bydlela v malém bytě v Praze. Okolnosti ji donutily k tomu, že dům věnovala státu s podmínkou, že ho do správy dostane Státní nakladatelství dětské knihy (pozdější Albatros) a že v jedné místnosti vybuduje pamětní síň Josefa Lady. Objekt byl však nejprve deset let využíván jako rekreační středisko, kvůli stavbě nedaleké dálnice ale přišel o vodu a přestal o něj být zájem. Improvizovanou pamětní síň v něm v té době vybudoval a provozoval hrusický rodák a patriot pan Čihák. V 80. letech minulého století rodina vyvolala jednání s tehdejšími okresními úřady a výsledkem bylo, že se ve vile po nejnutnějších opravách v červnu 1986 otevřel Ladův památník. Velkou měrou se o to zasloužil dr. Jiří Žalman, tehdejší ředitel Okresního muzea Praha-východ se sídlem v Brandýse nad Labem – Staré Boleslavi, které hrusický památník převzalo do správy.

Josef Lada (1887–1957)

Český malíř, ilustrátor, scénograf a spisovatel. Vytvořil na 550 obrazů, tzv. volných děl, a okolo 15 tisíc ilustrací. Velkou část tvořily ilustrace knih pro dospělé, mimo jiné k dílu Jaroslava Haška *Osudy dobrého vojáka Švejka za světové války*. Z literární tvorby stojí za zmínku *Kronika mého života*, *O kocouru Mikešovi*, *O chytré kmotře lišce* či *O bubácích a hastrmanech*.

Alena Ladová (1925–1992)

Ilustrátorka dětských knih (například *Říkej si a hraj*, *O jablůnce se zlatými jablky*, *Zlatovláska*, *Kluci, holky a stodůlky*) a spisovatelka (*Můj táta Josef Lada*). Ilustrovala množství vánočních a velikonočních pohlednic, kreslila do novin a časopisů (například *Matěrdouška*, *Vlasta*, *Květy*, *Dikobraz*), spolupracovala s Českou televizí, s animovaným filmem i divadly.

Scénář expozice vypracoval Alenin manžel Jan (Honcek) Vrána, který byl editorem díla Josefa Lady, prostorové řešení vypracoval Ing. arch. Petr Gleich. „Měla jsem tu čest a štěstí, že Honcek mě do toho všeho postupně zasvětil, protože věděl, že se o Ladovo dílo zajímám. Pomáhal mi i při prvních prohlídkách památníku, naučil mě, jak hovořit s publikem, jak komunikovat s lidmi, jak je vtáhnout do vyprávění. Byla jsem tam přes deset let, odešla jsem, když mé děti odrostly. Dílu Josefa Lady jsem ale zůstala věrná, s Josefem mladším děláme při významných příležitostech besedy, rodina mi nechala volnou ruku, ale všechno s nimi konzultuji,” řekla Zdeňka. Byla mimo jiné i odbornou poradkyní a průvodkyní výstavy o Ladovi, která byla v roce 2017 v Tančícím domě v Praze, skupiny zájemců provádí i v Hrusicích po místech s Ladou spojenými. „Dělám to ráda, drží mě to nad vodou, je to srdeční záležitost, zavzpomínám si při tom na Ladovu rodinu. Dělám to i proto, že si myslím, že pan Lada je nedoceneným umělcem, zasloužil by si, aby se o něm vědělo daleko víc,” vyznala se Zdeňka. Věří, že se jí brzy podaří dát dohromady publikaci, ve které by ráda prozradila víc, i spoustu neznámého, o Ladově životě a díle.

„Mně se už, Mikeši, taky hrozně stejská po Hrusicích! Teď si tam zrovna dělají kluci na pastvách vohničky, pečou si brambory a dělají po trávníku kotrmelce! Jsou celí načichlí kouřem a umouněný jako kominíci! Prokrýlepaná – Mikeši, já bych sypal domů třeba hned!” Slova, která ze sebe v knize Mikeš chrlil Franta Kuldanů, když jemu, Bobešovi a Pašíkovi kocourek oznámil, že by se z cirkusu mohli vrátit domů, vystihují nejen lásku těchto knižních kamarádů k Hrusicím, jsou zároveň krásným vyznáním, které Josef Lada jejich prostřednictvím adresoval své rodné obci.

jt

Zdeňka Burianová

Dobrovolníci umístili lavičky do krajiny kolem Krhanic

Usadit jednoduché dřevěné lavičky do krajiny a zatraktivnit díky nim vycházkové trasy kolem Krhanic pomohlo kolem 30 dobrovolníků. Projekt Lavičky do krajiny připravil a jeho realizaci zorganizoval spolek Aktivní Krhanice, z. s. za finanční podpory České spořitelny, Nadace Via, obce Krhanice a mnoha drobnějších místních dárců.

Díky grantu od České spořitelny ve spojení s Nadací Via v programu Dokážeme víc a spolufinancování obce Krhanice se vyrobí a do krajiny usadí celkem pět dvoumetrových dubových laviček, z nichž čtyři jsou již na svém místě. O výrobu se postarali místní obyvatelé, kteří mají zkušenosti s prací se dřevem, s usazením a ošetřením ochranným nátěrem spolu s nimi pomohli dobrovolníci.

Lavičky byly usazené na místa, která v anketě vybírala veřejnost, především občané

Krhanic a Prosečnice. Na sociální síti byla zveřejněna mapa s návrhy míst, další navrhli i sami hlasující. Usazení předcházelo získání souhlasu majitelů pozemků.

Na podporu projektu byl v červenci 2021 uspořádán spolkem Aktivní Krhanice první ročník běžeckého závodu Krhanický kros, jehož trasa vedla i místy vhodnými k usazení laviček. Zázemí pro start a cíl závodu a dětské soutěže poskytl TJ Sokol Krhanice a věcné ceny pro vítěze darovali místní podnikatelé (Jarno, Marmela, Mýdlárna Leontýnka). Letos se uskutečnil druhý ročník závodu a jeho pozměňená trasa vedla již kolem nových laviček.

Na konci ledna 2021 spolek spustil kampaň na Darujme. Vynesla částku potřebnou na pořízení informačního panelu k jedné z laviček, která stojí v nově vysazené aleji na historické cestě z Krhanic do Chrástu. Panel bude informovat o významu alejí a vysazování starých ovocných odrůd. O obnovení staré aleje se zasadil rovněž spolek Aktivní Krhanice spolu s dobrovolníky/patrony stromů. Výtěžek z kampaně navíc použije spolek na pořízení další, tedy šesté lavičky do krajiny, pro niž v současné době hledá ve spolupráci s místními vhodné místo, ideálně v Prosečnici u řeky Sázavy.

V dubnu proběhl komunitní křest usazených laviček a procházka spojená s úklidem

krajiny, které se zúčastnilo přes 30 lidí. Spojení s celorepublikovou akcí Uklidme Česko vyneslo sesbírání několika pytlů odpadků.

Lokálnost a péče o krajinu jsou pro spolek Aktivní Krhanice a jeho aktivity velmi důležité. Lokálně vyrobené lavičky v krajině již vzbudily kladný ohlas. Spolek věří, že budou sloužit místním i pocestným a že budou užívány s respektem.

Spolek Aktivní Krhanice

Patologové benešovské nemocnice pracují v novém moderním prostředí

Budova patologicko-anatomického oddělení Nemocnice Rudolfa a Stefanie Benešov, a.s., nemocnice Středočeského kraje, je po kompletní rekonstrukci. Po obnově interiéru se v květnu slavnostně otevřelo za účasti statutárního náměstka hejtmanky pro oblast zdravotnictví Pavla Pavlíka.

Budova patologicko-anatomického oddělení se modernizace dočkala zhruba po čtyřiceti letech provozu. „Jsem velice rád, že se nám postupně daří rekonstruovat prostory provozů benešovské nemocnice. Byť se to na první pohled nemusí zdát, patologicko-anatomické oddělení je nepostradatelnou a nedílnou součástí této nemocnice. Mimo jiné zajišťuje veškerá biotická, cytologická a nekroptická vyšetření nejen pro všechna její oddělení, ale i pro některé ambulantní lékaře ze spá-

dové oblasti. Jedná se tak o další krok, který přispěje k celkové modernizaci nemocnice,“ uvedl Pavel Pavlík.

Díky modernizaci se vytvoří také lepší podmínky pro samotné zaměstnance nemocnice. „Personál, který roky odváděl skvělou práci v nelibých podmínkách, si musí dnešní den s radostí vychutnat. To, co se za velmi krátkou dobu podařilo udělat z původní ruiny, která již nesplňovala mnoho parametrů, je výsledkem spolupráce nadšeného personálu patologické a profesionální a preciznosti všech ostatních, kteří tuto stavbu realizovali. Všem za to patří velké díky,“ uvedl předseda představenstva Roman Mrva s tím, že patologicko-anatomické pracoviště je nepochybně stejně důležité jako kterékoli jiné nemocniční oddělení. „Pacienti sem sice osobně nedocházejí, ale jejich biologické vzorky ano. A právě precizní zpracování a finální makro i mikroskopické odečtení toho, zda je onen vzorek lidské tkáně zdravý, či je nějak alterován, rozhoduje o dalším způsobu léčby a díky včasnosti nezřídka i o jejím úspěchu,“ upozornil Roman Mrva.

Opravit se muselo vše od rozvodů vody, elektřiny po nové podlahy a nábytek. Obnovou prošla laboratorní část, novou vzduchotechniku mají nyní nejen prostory pitevny, ale

celá budova. „Pavilon patologie byl vybydlený a zároveň už nesplňoval ani platnou legislativu, například došlo k malé vnitřní úpravě dispozic v přízemí, kde vznikla místnost, v níž se mohou pozůstalí rozloučit se zemřelými. Pietní místnost je v dnešní době již standardem,“ doplnil technický ředitel Jan Kolbaba.

S pracemi se začalo koncem loňského roku, po celou dobu fungovaly laboratoře tohoto oddělení v provizorních prostorách. „Jsme velmi rádi, že k rekonstrukci došlo. Sny máme daleko lepší pracovní podmínky, ať už se jedná o sociální zázemí či laboratoře a pitevnu. Také díky nové vzduchotechnice pracujeme v bezpečnějším prostředí, jelikož používáme chemické látky,“ podotkla primářka patologicko-anatomického oddělení Barbora Prchlíková.

Rekonstrukce interiéru začala 29. 11. 2021, náklady byly 35 milionů korun, které nemocnice hradila z vlastních zdrojů. Přístrojové je oddělení velmi dobře vybaveno, před dvěma lety totiž došlo k obnově přístrojů, z nichž některým bylo již více než dvacet let. Zateplení budovy, oprava střešy, výměna oken a nová fasáda se realizovaly již koncem roku 2020.

mz

Sázavský klášter: Obnova pokračuje

Po nedávno dokončené obnově poutního chrámu svatého Prokopa a farní budovy v části areálu Sázavského kláštera, kterou spravuje Římskokatolická farnost Sázava, se k obnovám dalších částí chystá také Národní památkový ústav. Již během léta se dočkají důstojných oprav střechy a krovů bývalého klášterního a zámekého obydlí a bývalého obydlí opata, tzv. prelatury.

„Poslední dubnový víkend jsme pořádali pro zájemce speciální prohlídky v prostorách, kam se běžně nechodí a kde budou rekonstrukce od léta letošního roku probíhat. Návštěvníci byli překvapeni, co jsme našli na půdách, ve sklepeních nebo co se skrývá ve služebním bytě kastelánky. Dozvěděli se, že kupa, kterou by běžně člověk pokládal za sutinu připravenou k odvozu do sběrného dvora, jsou historická kachlová kamna, která letos čeká restaurátorský průzkum. Po rekonstrukci a doplnění chybějících kachlů najdou místo v některém ze sálů bývalé klášterní budovy, která se po zrušení kláštera Josefem II. v 19. a 20. století stala zámečkem,“ popisuje prohlídky v prostorách

připravených k rekonstrukcím kastelánka Slávka Matoušová.

Návštěvníky zaujal i služební byt kastelánky, kde se nedávno našly pod několikaletou výmalbou na starých zdech fragmenty gotických maleb, malby barevných květin z počátku 18. století v modrých, červených a zlatých barvách, kterými si nechal zdobit svou rezidenci kontroverzní opat Košin. „Pokud bych někomu vyprávěla, že bydlím v jednom z nejceněnějších prostor kláštera, asi by mi nevěřil,“ směje se kastelánka. A pokračuje: „Na první pohled člověk vidí jen zašlou výmalbu, tu a tam jakoby odpadlé kusy výmalby a šedivé umělohmotné trubky na vodu plazící se po zdech. To vše proto, že od doby, kdy jsme na tyto skryté poklady přišli, již není možné přibít do stěny ani hřebíček nebo jakkoliv zasahovat do stěn a i nové malování je riskantní.“ Jednou bude tento prostor místem pro návštěvnickou veřejnost, která bude obdivovat malované trámové stromy a květinovou výzdobu na zdech. Uvést užité prostory do jejich dávné krásy ale možná bude úkol až pro další generaci.

Naopak již brzy se veřejnost dočká obnovy neorenesanční žlutobílé věže a východního sklepení v hlavní klášterní budově. Z národních finančních zdrojů zde začnou probíhat již od léta obnovy, které rozšíří stávající návštěvnické trasy. „Výhlídková věž nad budovou bývalého klášterního obydlí a posléze zámku byla ve své době spíše Potěmkinovou vesnicí. Když ji zámeký pán z rodu Neuberků budoval, nepomýšlel ani tak na to, že se bude jeho rodina kochat výhledy na městečko. Jeho motivem pro úpravy klášterního obydlí bylo vizuálně zastít jeho klášterní ráz a korunu tomu měla nasadit právě zámeká věž,“ říká s úsměvem kastelánka. V roce 2024 nebo se začátkem sezóny 2025

ale bude věž se zcela novým dubovým schodištěm vedoucím na její vrchol skutečnou vyhlídkovou věží, na jejíž vrcholové podestě bude nad Sázavou vlát česká národní vlajka. Naopak na úpatí věže, která vyrůstá z půdy budovy, bude ústředním prvkem kamenný erb Gemerichů z Neuberka, dochovaný ve sbírkách Národního památkového ústavu, který pochází právě z doby přestavby bývalého kláštera na zámek. Doprovodné panely a drobné předměty se budou věnovat významným osobnostem tohoto rodu, mezi které patřil například Jan Norbert z Neuberka, nejvyšší písař Království českého, vlastenec a spoluzakladatel Národního muzea v Praze. Na podestách věže s velkými okny najdou návštěvníci velkoformátové historické fotografie městečka Sázavy a pohledem z okna si budou moci porovnat jeho minulost a současnost.

Součástí obnovy bude i východní sklepení, které také bylo součástí speciálních dubnových prohlídek před rekonstrukcí. Aktuálně se v něm nacházejí například „kuželky“, neboli rozebrané zábradlí z terasy, přes kterou zámeké paní a pánové scházeli francouzským oknem ze záměčku na jižní zahradu. „Krásná tichá atmosféra i až mystická architektura goticko-barokního sklepení dýchla na návštěvníky speciálních prohlídek již dnes, ale po brzké obnově bude ještě silnější,“ říká kastelánka. Místo je plánováno následně jako prostor pro novou expozici středověkého Sázavského kláštera a archeologii, kde bude mimo jiné využita i moderní audiovizuální technika.

Pro velký úspěch speciálních prohlídek před chystanými obnovami budou zopakovány ještě v červenci těsně před zahájením rekonstrukcí.

sm

Svazek obcí CHOPOS slavnostně otevřel skupinový vodovod

Obyvatelům sedmi posázavských obcí – Čakov, Divišova, Chotýšan, Ostředku, Struharova, Teplýšovic a Vranova – už z kohoutků teče voda ze Želivky (nádrže Švihov). Umožnil to skupinový vodovod, který byl dosud největší stavbou svazku obcí CHOPOS. Náklady se vyšplhaly na 272,3 milionu korun, z toho 128,1 milionu korun pokryla dotace z Operačního programu Životní prostředí. Středočeský kraj poskytl na stavbu vodovodu 3,06 milionu korun z Infrastrukturálního fondu a dalších 5,3 milionu korun dal z Fondu homogenizace na opravy některých úseků krajských silnic dotčených výstavbou.

„Všechny společnosti, i ta naše, zažívají aktuálně velké změny, jak klimatické, tak společenské. Lze pozorovat ve světě i blízko nás rostoucí napětí. Hybnou silou těchto jevů a jednou z jejich příčin bývá nedostatek. Nedostatek čehokoliv. Teď se nejvíce řeší energie, ropa, plyn, nová peníze, jídlo, v ob-

dobí sucha řešíme vodu, v období pandemie pak zdraví. Lze očekávat, že postupem času dojde k přehodnocení pořadí priorit a na prvním místě bude voda, následovat bude zdraví a další komodity obsadí nižší příčky. Moc si vážím toho, že jsme na tento nedostatek připraveni a budeme schopni mu lépe čelit,“ uvedl manažer svazku obcí CHOPOS Miroslav Kratochvíl při slavnostním uvedení vodovodu do provozu. A poděkoval všem, kteří se na jeho stavbě podíleli – zástupcům obcí, zhotoviteli firmě EVT, firmám POHL, ZEPRIS a Vodohospodářský rozvoj a výstavba, projektové manažerce Kateřině Suchopárové, autorskému dozoru Michalu Studničnému a stavebnímu dozoru Stanislavu Typnerovi.

Během dvou let stavby bylo položeno 45,7 kilometru potrubí a byl

vybudován vodojem o kapacitě 2 x 300 m³, který se plní prostřednictvím dvou ponorných čerpadel a tříkilometrového přivaděče napojeného na štolový přivaděč z Želivky. Z vodojemu pak gravitačně odtéká pitná voda do sedmi obcí a 17 osad. Jeho kapacita je až 3 160 obyvatel.

jt

Připomínky 80. výročí vystěhování regionu mezi Vltavou a Sázavou

Letos uplyne 80 let od zveřejnění první vyhlášky vyzývající k vystěhování kraje mezi Vltavou a Sázavou. Tyto události jsme si připomněli výstavou Když pampelišky nekvetly, na setkání v Senátu Parlamentu ČR, soutěži pro žáky a studenty i při návštěvě potomků španělských vězňů z koncentračního tábora Hradištko.

Výstava Když pampelišky nekvetly, která proběhla na zámku v Hradištku už před deseti lety, byla doplněna a rozšířena ve spolupráci s Regionálním muzeem v Jílovém u Prahy a se sdruženími Mezi řekami a Kultura Posázaví a Povltaví. Prvotní záměr byl vystavit ji pouze v Jílovém a Hradištku, ale pro velký zájem putovala ještě do dalších obcí a měst, jako byly Senohraby, Lešany, Benešov a Neveklov.

Konference Ohlédnutí

V pátek 8. dubna se zaplnil Senát Parlamentu ČR historiky, pamětníky, studenty a dalšími hosty, aby si společně připomněli události z jara 1942, které odstartovaly násilné vystěhování Neveklovska a Benešovska. Setkání uspořádal předseda sdružení Mezi řekami Václav Šmerák, který v úvodu vyzval přítomné k minutě ticha za všechny vystěhované, mrtvé a zavražděné oběti. Celé setkání se neslo ve stínu aktuálního dění na Ukrajině.

Už na podzim loňského roku vyhlásila knihovna Hradištko **soutěž Krajina za ml-**

hou, která vyzývala žáky a studenty k zachycení příběhů posledních žijících pamětníků z období vystěhování. Do soutěže se zapojily základní školy Hradištko, Davle, Netvořice, ZŠ Jiráskova Benešov, Obchodní akademie Neveklov i někteří jednotlivci. Všichni soutěžící byli oceněni při setkání v Senátu a zaslané práce byly zařazeny do tištěného almanachu prací, který uspořádal Václav Šmerák.

Návštěva ze Španělska

V pondělí 11. dubna proběhl ve strašnickém krematoriu u čestného pohřebiště pietní akt k uctění památky španělských vězňů z koncentračních táborů Hradištko a Vrchotovy Janovice za účasti skupiny jejich pozůstalých. Stalo se tak poprvé od konce druhé světové války. O den později dorazila skupina španělských potomků na Hradištko, kde je na zámku přivítala starostka obce Radka Svobodová. Jako dárek předala každé rodině dlažební kostku opatřenou kovovou cedulkou se jménem oběti. Kostky byly původně usazeny v místní silnici, kterou deportovaní během období svého věznění na Hradištko stavěli.

Společně si pak prohlédli místo, kde stál koncentrační tábor, a zasadili zde strom, který přivezli ze Španělska. Cestou, na níž 9. až 11. dubna 1945 došlo k hromadným popravám vězňů, se vydali k pomníku padlým obětem, kde položili věnec, aby uctili památku svých předků. Po obědě se přesu-

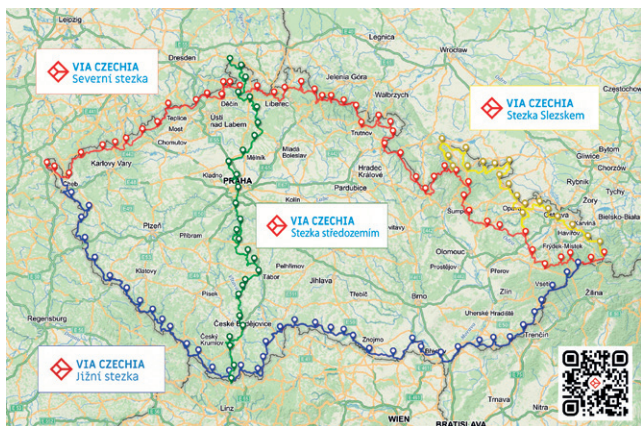

nuli do Třebosína, kde se na pozvání sdružení Kultura Posázaví a Povltaví a Mezi řekami zúčastnili položení základního kamene sochy připomínající utrpení vězňů z koncentračního tábora Hradištko, kteří zde v dubnu 1945 kopali protitankový příkop.

Vedoucí skupiny Unai Eguia, který jako první Španěl po 77 letech od konce druhé světové války vypátral, co se stalo se 40člennou skupinou španělských vězňů deportovaných z Flossenbürgu na Hradištko, poděkoval všem místním občanům za to, jak stále tyto tragické události připomínají. „Je zvláštní, že se tu každoročně koná pietní akt, a my jsme o tom vůbec nevěděli. Jsme moc rádi, že konečně víme, co se s našimi předky stalo. A je pro nás velkou útěchou, že na ně nebylo zapomenuto,“ uvedl.

Lucie Hašková

Českem od severu k jihu – Stezka středozemím

Systém turistických a poutních tras Via Czechia má od letošního roku dvě nové dálkové stezky – Stezku středozemím a Stezku Slezskem. Téměř 600 kilometrů dlouhá Stezka středozemím propojuje nejsevernější a nejjižnější body ČR a prochází nejenom přírodou, ale i přes mnohá půvabná česká města.

Základní pěší varianta Stezky středozemím měří 569 km a je rozdělena na 27 denních etap s průměrnou délkou 20–25 km, vždy s možností ubytování pod střešou. Cyklistická varianta stezky měří 547 km a lze ji

zvládnout za 7–10 dní. Trasa prochází přes čtyři chráněné krajinné oblasti, 24 poutních míst a mnoha malebnými městy, jako je Praha, Mělník, Tábor nebo Český Krumlov. Sleduje i přirozené historické cesty – ať už je to keltská obchodní stezka nebo prastará plavecká stezka, po které se kdysi vraceli voráři z Prahy zpět na Šumavu. Celou Stezku středozemím lze absolvovat po pěších značených trasách KČT, jen zcela výj-

mečně je vedena po značených cyklotrasách nebo neznámených cestách. Začátek i konec každého úseku je většinou dobře dostupný veřejnou dopravou, aby bylo snadné v daném uzlovém bodě putování zahájit, ukončit, případně na několik dní přerušit. Stezku tedy není nutné absolvovat najednou, putování si každý může podle chuti a časových možností rozdělit na kratší úseky.

Cestu poutníkům zpřijemňují „přátelská místa“, což jsou body, kde vám nabídnou pomocnou ruku. Jsou to například penziony, informační centra, turistické kiosky nebo

jednotlivci, kteří bydlí poblíž trasy. Zapojit se může každý, kdo může a chce nabídnout poutníkům něco navíc.

Ke Stezce středozemím vyšla v březnu v nakladatelství Euromedia kniha Českem od severu k jihu – Stezka středozemím. Jejím autorem je cestovatel Jan Hocek, zakladatel Severní a Jižní stezky, které spolu se Stezkou Slezskem tvoří ucelenou trasu kolem naší vlasti.

Projekt Via Czechia

Stezky Via Czechia představují ucelený, důkladně zmapovaný a podrobně popsán systém nejdelších turistických a poutních dálkových tras v České republice. Celkem čtyři dálkové trasy jsou vyznačeny samostatně pro pěší turistiku, cykloturistiku nebo zimní turistiku na lyžích a jejich celková délka činí 7 170 km.

Autorem projektu je Jan Hocek, český fotograf, publicista a cestovatel. Hlavní informace o stezkách dal zdarma k dispozici na www.viaczechia.cz, kde jsou podrobné online mapy i itineráře. Knižní publikace doplňuje stylový originální „Vandrovník“, do kterého si lze psát poznámky, otiskovat razítka, kreslit nebo lepit turistické známky.

red

Maršovická připomínání 2022

Maršovice si letos připomenou několik významných výročí, a to 80 let od vystěhování zdejšího regionu během 2. světové války, 50 let Turnaje v malé kopané ve Mstěticích, 100 let vzniku spolku Sokol Maršovice a 25 let od založení souboru Zornice Maršovice. Městys ve spolupráci se spolky k tomu připravil vzpomínkové akce.

80 let od vystěhování za 2. světové války

Akce se uskutečnila 29. května a nabídla ukázky amerických jeepů, včetně projížďek, nebo statickou ukázkou aut z Retroautomuzea Strnadice. Na Radnici se uskutečnila přednáška historika PhDr. Tomáše Zouzala

a vzpomínku uzavřel koncert hudební skupiny Epydemye, který byl v kostele Zvěstování Panny Marie.

50 let trvání Turnaje v malé kopané ve Mstěticích

Jubilejní turnaj v kopané bude 2. července od 10.00 do 18.00 na hřišti ve Mstěticích. Od 20.00 se pak na tamním přírodním parketu uskuteční diskotéka DJ Maisera.

100 let od založení Sokola Maršovice

Oslavy 100 let Sokola Maršovice začnou 15. července v 17.30 utkáním Sigiteamu na hřišti Na Trávníkách. Na téže místě bude

akce pokračovat 16. července, kdy se nejprve mezi 8.00 až 20.00 uskuteční zápasy jednotlivých mužstev (přípravka, žáci, dorost A, veteráni), a tečku za ní pak udělá taneční zábava, která začne v 21.00.

25 let od vzniku Zornice Maršovice

Místní ochotníci si čtvrtstoletí svého souboru Zornice připomenou 30. července na zahradě maršovické mateřské školy. Od 16.00 tu DS Čmukaři Turnov zahraje pro děti pohádku Čert to vzal. Od 17.00 si tam pak zájemci budou moci společně zabubnovat s Petrem Šusorem.

jt

Kultura v Posázaví a Povltaví – od country po rock, od června až do září

Jílovské pivní slavnosti, Třebsínské zvonění a Trampské Pikovice v roce 2022 – to jsou akce pořádané Kulturou Posázaví a Povltaví, Tomášem a Martinou Tichých, kteří přinášejí tomuto kouzelnému kraji hned tři nádherné a již tradiční akce. Tak to vezmeme hezky popořádku.

Jílovské pivní slavnosti 17. a 18. června

V královském městě královský zlatý mok. Oslava a ochutnávka nejskvělejších piv a hudby v rytmu blues, rock, country a bluegrass a programů pro celé rodiny včetně výstav a zajímavých osobností. Ve spolupráci s městem Jílové u Prahy se v parku za muzeem uskuteční již druhý ročník úžasné akce dodávající slavnostem pohodu, klid a radost z provoněných a sluncem prozářených červnových dní. Deset minipivovarů – Trilobit, Kladno, Břevnovský klášterní, Roudná sobě, Kounický, Permon, Bad Flash, Vagabund, Falkenštejn a Zbraslavská koza – nabídne úctyhodných 50 druhů piv. K dobrému pivu patří samozřejmě i dobrá muzika, o to se postarají kapely Mrakoplaš, Tom Tones, Echoes, Frekvence Praha, Vintage Wine, P.R.D.I. a další. Po oba dny je vstup pro návštěvníky zdarma, stejně tak jako pro děti obrovský skákací hrad se skluzavkou. Akce se uskuteční v pátek od 14.00 do 22.00 a v sobotu od 12.00 do 22.00. Více na www.jilovskepivnislavnosti.cz.

Třebsínské zvonění 2. července

Hudebně edukační festival, který láká širokou veřejnost svou rozmanitostí a záběrem, se uskuteční od 12.00 do 23.00. Původně tradiční country festival se stal postupem času velkolepou událostí, kde nesmí nikdo chybět. Každý rok je věnován nějakému zajímavému tématu – například loni vzpomínal na Tonyho Linharta, letošní bude poctou Františku Nedvědi. Výstavy nabídnou vhled do historických událostí spojených s vystěhování místního regionu za 2. světové války a výstavku Piety Třebsín. Do dějinných zvrátů vtáhnou přednášky pod taktovkou publicisty a dokumentaristy Václava Šmeráka. Zahrají nejskvělejší české kapely, mimo jiné Honza Nedvěd, Roman Horký a Kamelot, Vojta Nedvěd a TieBreak, Taxmeni, Jitka Vrbová, Pacifik, Poutníci, Třebsín band, Duo pohoda, Pavlína Jišová a Bababand, Franta Nedvěd ml. a Načas.

Festival není jen pro milovníky vynikající hudby, ale také pro lidi, kteří mají zájem o historii, zdravý životní styl a aktivní relaxaci. Zdravý životní styl je další součástí festivalu – oblíbený "Pochod zdraví v Posázaví" začíná v Pikovicích, kde zájemci získají něco zdravého k jídlu a mapku s třemi trasami dle náročnosti. Pochod končí v místě festivalu na Třebsínské louce, kde účastníci dostanou regenerační masáž zdarma.

Bohatý stánkový prodej. Spousta zábavy pro dospělé i pro děti, včetně skákacího hradu a trampolíny zdarma a jízdy na koních. Vstupné 200 Kč, děti do 15 let, ZTP a ZTPP ZDARMA. Více na www.trebsinskezvoneni.cz.

Trampské Pikovice 10. září

Jedná se o 29. ročník jednoho z nejpopulárnějších trampských festivalů v ČR. V překrásném sázavském údolí, na veřejném tábořišti v Pikovicích od 11. do 23.00 postupně zahraje 11 nejskvělejších trampských a country skupin tentokrát s podtitulem "Tramping nás baví". Zahrají Tomáš Linka a Přímá linka, Pavel Dobeš, Taxmeni, Pacifik, Jitka Vrbová, Schovanky, Robert Moucha a Riding Hoppers, Paběrky Marko Čermáka, Bounty, Slávek Maděra a Vilma, Vlák do Dobříše a vítěz Předkola Pikovic a vítěz Porty 2022.

Možnost parkování karavanů a stanování od pátku do neděle, včetně zajištěného zájezdu. Na akci se lze dostat také autobusem

ze Smíchovského nádraží nebo Posázavským Pacifikem z Braníka do Petrova u Prahy. Připravena bude spousta zajímavého využití pro všechny věkové kategorie, oblíbená soutěž Železný tramp, naučíme se balit US batohy a telata, jak přežít v přírodě či správně rozdělat oheň, vázat uzly nebo se dorozumívat morseovkou. Neodmyslitelnou součástí je skutečné rýžování zlata za dohledu skutečných mistrů v oboru. Bohatý stánkový prodej, včetně knižních publikací o trampingu a místní historii. Nezapomínáme ani na nejmenší, ti mají k dispozici jízdy na koních, různá dětská skákadla a další hry. Vstupné 250 Kč, děti do 15 let, ZTP a ZTPP a občané Pikovic ZDARMA. Více na www.trampskepikovice.cz

V letošním roce jsme úplně změnili pojetí cateringu. Jde nám především o to, aby vám u nás chutnalo a rádi jste se k nám vraceli. Začali jsme spolupracovat s restaurací U Vemenáče z Kamenného Přívozu, takže na každé akci si pochutnáte na klasické české kuchyni doplněné pečeným masem, klobásami, sýry, sladkou kuchyní, zmrzlinou, staročeským trdlem či cukrovou vatou pro nejmenší.

Co na závěr: Naše činnost díky vám podporuje zdravé životní prostředí, rozvíjí edukační a neziskovou sféru v regionu s cílem podpořit hrdost na místo, kde žijeme. Návštěvníci festivalu podporují vydávání knížek, přednáškovou činnost, výstavy a třeba i výsadbu stromů. V letošním roce podpoří výstavbu památníku obětem 2. světové války Piety Třebsín.

Martina a Tom Tichých

Noví držitelé ocenění Blanický rytíř

Na Velký pátek 15. dubna byla ve vlašimském zámku předána ocenění Blanický rytíř dalším třem osobnostem, které se významně zasloužily o ochranu a rozvoj přírodního a kulturního dědictví Podblanicka. Za celoživotní dílo v oblasti péče o kulturní dědictví, zejména za dokumentaci historie Neveklovska, Benešovska a Sedlčanska v období druhé světové války ho získal **Václav Šmerák**.

Václav Šmerák je uznávaným autorem regionálních kulturně-historických publikací a zakladatelem a předsedou spolku Mezi řekami, který mapuje historii kraje mezi Vltavou a Sázavou. Jeho jméno nechybí pod žádným počinem, který spolek za dobu své existence zrealizoval. Patří mezi ně třicítka projektů a desítky článků, přednášek, výstav či koncertů popularizujících dějiny regionu. Namátkou můžeme vzpomenout publikace Mezi Vltavou a Sázavou, Ohlédnutí – Almanach, Vysoký Újezd, Sekanka, Rudolf Strimpl, Jahodový král, Hradištko, Staletí mezi Vltavou a Sázavou – Ohlédnutí II, Kronika kronik nebo příležitostné noviny Krňan a Mezi řekami. Spolek vytvořil rodokmen rodu Krňanských z Krňan až do 16. století a uspořádal setkání majitelů tohoto jména. Společně s archeologem Janem Viznerem se podílel na historickém výzkumu středověkých tvrzišť v Teletíně, Vysokém Újezdu a Kročákově. Spolupracuje s Regionálním muzeem v Jílovém u Prahy. S Tomášem a Martinou Tichých se také podílí na organizaci tradičního country festivalu Třebšínské zvonění a spolu s nimi připravuje i památník zavražděným a vystěhovaným za 2. světové války.

Václav Šmerák má velký podíl na tom, že další kus historie našeho kraje, byť v mnohém tragické, která se však osudově promítla do dějin celé naší země, neupadne v zapomnění.

Rozhodnutím neziskových organizací z Podblanicka získal čestné ocenění Blanický rytíř také **Pavel Čech**, in memoriam, za celoživotní dílo v oblasti poznávání a dokumentace přírody Podblanicka, za její ochranu a za výchovu mladé generace k zájmu o péči o naše společné přírodní dědictví. Za celoživotní dílo, zejména za založení a rozvoj Farní charity ve Vlašimi se službou Domácí zdravotní péče, kterou rozšířila ve Vlašimi a okolí, ocenění získala také **Libuše Němcová**.

Další tři ocenění budou vyhlášeni na Velký pátek 7. dubna 2023. Nominována může být za celoživotní dílo fyzická (nikoli tedy právnická) osoba, která se významně zasloužila o ochranu a rozvoj přírodního a kulturního

dědictví Podblanicka (ve výjimečných případech může být ocenění uděleno i in memoriam). Nově se bude od příštího roku vyhlašovat zvláštní cena Blanických rytířů za mimořádný čin k ochraně a rozvoji přírodního a kulturního dědictví Podblanicka v uplynulém roce. Nominace může podat kdokoli, tedy občan, obec nebo zájmový spolek, a to písemně na adresu: Podblanické ekocentrum ČSOP Vlašim, Pláteníkova 264, 258 01 Vlašim (e-mail: vlasim@csop.cz). Nominace musí obsahovat titul, jméno a příjmení kandidáta, datum jeho narození, odůvodnění nominace a jeho kontaktní adresu, popř. telefon. Uzávěrka nominací bude zveřejněna v lednu 2023.

jt

Nové výrobky se značkou KRAJ BLANICKÝCH RYTÍŘŮ regionální produkt®

Značku KRAJ BLANICKÝCH RYTÍŘŮ regionální produkt®, o níž se mohou ucházet velké i malé firmy, živnostníci a fyzické osoby podnikající na území MAS Blaník a MAS Posázaví, získaly další výrobky a služby.

Certifikační komise ji v prosinci 2021 udělila Lence Komínkové z Jeníkova za kalendář Podblanicko mým objektivem (FB stránka Mým objektivem). Jakub Šimek získal certifikát pro panenský Vojkovský med, který tvoří v okolí Vojkova-Podolí.

Rudolf Kučera získal certifikát pro brambory pěstované na Statku Skalkov nedaleko Vlašimi, značku mají i Brambory z kořávků pěstitele Petra Kletečky ze Strojetic.

V pořadí druhým certifikovaným zážitkem na Podblanicku je prohlídkový okruh zámeckým parkem ve Vlašimi.

V březnu 2022 byly uděleny další certifikáty. Jeden z nich získala Vlasta Tichá z Dojetřic u Sázavy, která již více než 25 let tvoří ve svém ateliéru autorskou kameninovou keramiku. Dalším nováčkem je Jiří

Holejšovský z Chmelné, který získal značku pro kořenovou zeleninu a cibuli. Třetím zážitkem s certifikátem se stalo Pohádkové putování, které ve spolupráci s dalšími organizacemi pořádá Klub panenek ČR. Je jedním z prvních meziregionálních zážitků v rámci Asociace regionálních značek. Část zážitku je realizována na území regionální značky Kutnohorsko regionální produkt® a druhá část, jako je například Galerie panenek ve vlašimské Občanské záložně, na území značky se svatováclavskou helmici.

Noví držitelé regionální značky KRAJ BLANICKÝCH RYTÍŘŮ regionální produkt® budou mít možnost zapojit se do celonárodní akce PORTA APERTA – Brány dílen a farem dokořán, která se bude konat 17. 9. 2022.

red

Bystřické kulturní léto

Léto budí pochváleno a s ním (po dlouhé covidové pauze) i kultura. MKIC Bystřice p.o. připravila na letní měsíce program, kde si každý bez rozdílu věku najde to své.

Již v červnu jsme se zapojili do celorepublikové akce Noc kostelů, poté společně s městem a SK Bystřice oslavíme 90. výročí klubu bohatým programem. Kromě dopoledního Kroužkobraní, určeného pro místní děti z mateřské a základní školy, kde se budou prezentovat spolky, které pracují s dětmi, proběhne i bohatý kulturní a sportovní program. Na fotbalovém stadionu vystoupí 24. 6. Štěpán Soukup, CZECH IT a Turbo. Další velká akce se bude konat v červenci – Ouběnice si připomenou 80. výročí heydrichiády.

Letní divadelní scéna na zámku v Lišně letos ožije divadelní komedií „Na poslední chvíli“, kde si hlavní roli zahraje Václav Vydra, Josef Carda či Jana Boušková. Během celého léta se na Ješutově náměstí u kašny uskuteční každou středu koncerty regionálních hudebníků, jakými jsou Marie Čejková a Jan Lejčko, Fanda Tomášek a Jan Slabý, Štěpán Kojan, Šlahouni a Vanda a Tomáš Rathanovi. Poslední středa měsíce srpna bude patřit všem, co mají rádi loutkové divadlo – bude se hrát pohádka Povídání starého vlka, která zakončí kulturní léto u kašny, ale zároveň odstartuje třicátý ročník Dnů loutkového divadla.

Druhý ročník Bystřicefest – děti jsou best

Druhý ročník Bystřicefest bude věnován hlavně dětem. Veselý a zábavný rodinný festival se bude konat 27. 8. 2022 na fotbalovém stadionu v Bystřici u Benešova. Stadion byl

zvolen záměrně proto, že je uzavřený, je zde mnoho zeleně, vedle sportovní hrací plochy je zde místo jak pro pódium, tak pro stanoviště s prezentací knih, zdravých potravin, cvičebních pomůcek, ochránců fauny a flory, hasičů a dalších. Na děti budou čekat také skákací hrady a doprovodný program.

Dětem zazpívá Kateřina Ševidová, zpěvačka, která vede pěvecký kroužek v bystřickém mateřském centru. Představí se také Muziček – jeden z pořadů TV pro děti. Při koncertu kapely „Pískomil se vrací“ si užijete vtipné, originální a poučné texty písniček, barevné kostýmy a skvělou práci s publikem. Tato kapela patří k jedné z mála profesionálních kapel, které se věnují výhradně moderní dětské tvorbě a tvoří mezigenerační zábavu, při které se baví nejen děti, ale i rodiče.

Originální dřevěný kolotoč na ruční pohon, který vyřezal a také osobně roztočí řezbář Matěj, se dětem určitě bude moc líbit, navíc se dozvědí, jak se dřevěné hračky a třeba i kolotoč vyřezávají a vše si budou moci vyzkoušet. Pro děti je také připraveno dřevěné koží taxi nebo dračí a mravenečnickova houpačka. Tyto atrakce udělají radost každému neposednému dítěti.

Program doplní bublinový workshop – dílnička, kde si diváci mohou vyzkoušet profesionální bublinovou směs a pod vedením mistra bublináře se naučí několik triků. Naučí se foukat bubliny z ruky, dát bublinu do bubliny a hlavně vytvořit velké bubliny, které mají největší úspěch. Na závěr se děti dozvědí také návod na výrobu domácího

bublifuku, který si mohou s rodiči zkusit namíchat.

Spousty zábavy pro děti a celou rodinu si lidé užijí na „Pohádkovém království na cestách“, což je deset speciálních pohádkových tvořivých či soutěžních stanovišť. V pohádkovém království na všechny čeká velký poklad, o který se na konci hry všichni podělí. Nebudou chybět ani atrakce, jako velký nafukovací hrad, překážková džungle a velká skluzavka Titanic, kde si děti vyzkouší obratnost, šikovnost a ohleduplnost. Na závěr si rodiny užijí letní kino pod hvězdami.

Cílem našeho nápadu je, aby si den užila opravdu celá rodina, aby si babička zpívala písničky, které si zpívala, když byla mladá, aby se společně se svými vnoučaty a dětmi zapojili všichni do her, sportování, tvoření a pohybu. Věříme, že si všichni z tohoto dne odnesou skvělé zážitky, na které budou rádi vzpomínat.

Radomila Macháčková,
ředitelka MKIC Bystřice p.o.

Léto v Regionálním muzeu v Jílovém u Prahy

Přípravy na Středočeské kulturní léto vrcholí i v muzeu v Jílovém u Prahy. Čekají nás prázdninové výstavy, divadla, koncerty i vzdělávací akce.

Již 3. 6. v rámci Muzejní noci zahajujeme výstavu **Hurá léto aneb Jak jsme jezdili na prázdniny**. Výstava připomene dobu socialismu, kdy za hranice republiky mohli jen vyvolení. Návštěvníci si tak budou moci vyzkoušet „pohodlí“ dobového stanu, sbalit dekový spacák, zahrát plážové hry a další. V sobotu 11. 6. nás čeká tradiční **Den s voráři** a vernisáž výstavy **125 let Vltavanu Davle** a hned na to 12. 6. hudební soutěž **Středočeská skutečná liga**, kde zahraje na muzejním nádvoří 10 kapel. Potom 25. 6. se můžeme od 13.00 do 20.00 tradičně těšit na

festival trampské muziky, letos již 17. **Muzejní potlach**. Tento rok poprvé se muzeum také připojí k tradičnímu jílovskému festivalu **Jurkovič Open Air**, který se tak odehraje na dvou pódii 16. 7.

V srpnu a září se můžete těšit na smršť divadelních představení s hvězdným hereckým obsazením. Hned 1. 8. nás čeká komedie **Jistě, pane premiére!** Nezapomínáme ani na děti, takže hned 14. 8. můžete přijít s ratolestmi na **Varieté pro tři páry rukou**. **Nesmrtelný repertoár Karla Kahovce a Viktora Sodomy** Vás zase roztančí a rozezpívá 18. 8. A konečně 31. 8. nás čeká swingová groteska pro celou rodinu na motivy slavného humoristického románu Zdeňka Jirotky v režii Ondřeje Havelky **Saturnin**. Celé Stře-

dočeské kulturní léto uzavřeme koncertem dechové hudby **Krajanky** 4. 9. a hořkou komedií **Jak jsem vyhrál válku** 7. 9. Přijďte se přesvědčit o tom, že léto strávené v muzeu není nuda!

Dana Chmelíková

EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj
Integrovaný regionální operační program

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Zpravidaj Posázaví > Číslo 2 – Ročník 2022 < Za informace uvedené v článkách jsou odpovědní jejich autoři. Fotografie jsou z archivu Posázaví o.p.s. a od dopisovatelů. Šéfredaktorka PhDr. Jaroslava Tůmová (jt), tel.: 602 216 637. **Posázaví o.p.s.** • kancelář Masarykovo náměstí 1, 256 01 Benešov. Své dotazy, připomínky a příspěvky můžete zasílat na e-mail: tumova@posazavi.com. **MK ČR E 15860**

Vydejte se do Netvořic za týneckou kameninou

Talíře, mísy, omáčníky, konvice, hrnky, šálky, teriny, umyvadla, nočníky, kalamáře, svícny... z týnecké kameniny, které proslavily kraj mezi Vltavou a Sázavou na konci 18. a začátku 19. století, představuje Městské muzeum v Netvořicích. Nově zrekonstruovaná stálá expozice unikátních výrobků zaniklé továrny na kameninu je největší svého druhu v České republice. Vystavena je v ní převážná část sbírkových předmětů, které ve 20. a 30. letech 20. století shromáždili především členové zdejšího Muzejního spolku a Spolku rodáků z Netvořic. Součástí sbírky, čítající kolem 580 kusů kameniny, jsou také exponáty z Pražského hradu, které netvořickému muzeu věnovala v roce 1927 Kancelář prezidenta T. G. Masaryka.

V posledních letech prošlo muzeum celkovou rekonstrukcí, která stála více než 2750000 korun, z nichž 752000 korun pokryla dotace ministerstva kultury, a to právě na výstavní prostory v 1. patře. Muzeum se pyšní ještě dalším jedinečným exponátem – vysokým bicyklem z roku 1886, které vyrobil Jan Dominik Barták (1861–1924) z nedalekého Neveklova. Jedná se o raritní, technicky propracované a inovativní vysoké kolo s uzavřenou hlavou řízení. Vyniká zvláštním patentovaným přidavným systémem ruční výpomoci při šlapání, který je odpojitelný. Kolo je navíc vybaveno mechanickým počítadlem ujetých kilometrů. V muzeu je k vidění ještě jedno vysoké kolo, a to King of Clubs vyrobené v roce 1888 anglickou firmou The Coventry Machinists Co., Coventry.

Iniciátorem vzniku muzea, potažmo sbírky týnecké kameniny, byl Spolek rodáků z Netvořic a okolí založený roku 1904 v Praze. „Byli to poměrně významní lidé původem z Netvořic nebo okolí, kteří chtěli vytvořit

sbíрку něčeho hezkého, co by se v muzeu dalo vystavovat, co by se lidem líbilo a co by bylo pro náš kraj typické. A tím se ukázala být právě týnecká kamenina,“ vysvětlila netvořická místostarostka Ivana Fulínová. Podle tzv. přírůstové knihy, ve které najdeme všechny muzejní předměty včetně týnecké kameniny, je vidět, že se k rodákům brzy začali přidávat i místní,“ dodala místostarostka. Vzácností zdejší sbírky kameniny je i dar prezidentské kanceláře z období, kdy byl prezidentem T. G. Masaryk. Mezi asi 27 kusy kameniny, které muzeu Pražský hrad ze svého depozitáře daroval, jsou bílé omáčníky, konvice, mísy nebo nočníky zdobené modrými linkami a pásy teček a čárek.

Spolek rodáků z Netvořic a netvořické muzeum

Záměrem spolku bylo mimo jiné „pracovat pro povznesení a okrášení Netvořic a okolí“. Z pohledu Prahy byl totiž tento kraj zanedbaný a mladí lidé z něj odcházeli do měst. Spolek se proto snažil pomáhat například tím, že sbíral ošacení a obuv pro netvořické děti nebo knihy a školní pomůcky pro tamní knihovnu a školu. Usiloval o zlepšení dopravního spojení v kraji, v obci vysazoval stromy, snažil se o vybudování nové školy... Během první republiky zaměřil svou činnost na vybudování muzea v Netvořicích – v roce 1919 založil Muzejní spolek a začal nakupovat a sbírat předměty pro muzeum. Uspořádal také peněžní sbírku a z jejího výnosu pak koupil od obce malý deputátní domek, do nějž se sbírky přestěhovaly. V roce 1931 bylo přistavěno patro a budova tak dostala svoji současnou podobu.

Muzejní spolek postupně zušlechtoval a doplňoval sbírky – podařilo se mu shromáždit ojedinělý soubor výrobků zaniklé manufak-

tury na kameninu v Týnci nad Sázavou. Jeho činnost ale přerušilo násilné vystěhování regionu během druhé světové války. Kvůli vzniku vojenského cvičiště SS v Netvořicích a okolí byly muzejní sbírky narychlo převezeny do Benešova, a to je zachránilo. Ani jejich navrácení zpět do netvořického muzea po válce v roce 1947 nebylo jednoduché a stálo spolek nemalé úsilí. V souvislosti s historickými událostmi v roce 1952 spolek zanikl a správa muzea přešla pod obec Netvořice. Ta začala v 90. letech minulého století budovu postupně rekonstruovat.

V roce 1995 byl založen Spolek rodáků a přátel muzea v Netvořicích, aby navázal na myšlenku původního spolku, kterou je zejména všestranný kulturní a společenský rozvoj Netvořicka. „Po těch 100 letech od založení muzea můžeme říci, že spolku šlo hlavně o to, aby připomněl paměť kraje...“ řekl při slavnostním otevření stálé expozice současný starosta spolku Ing. Jiří Stibůrek. Připomněl obavy, které provázely přesun sbírek do Benešova během druhé světové války a jejich složitý návrat do Netvořic. „Po těchto peripetiích stojíme v nádherné expozici. Můžu říct za všechny rodácké generace, že se nám splnil sen. Děkuji,“ dodal.

Radost z nové expozice měla i bývalá učitelka Helena Černošová, která v minulosti osm let provázela netvořickým muzeem. „Nejen místní, ale každý, kdo měl kořeny v Netvořicích, tak když mohl, něco do muzea přinesl, nebo dal peníze,“ vzpomněla na rozšiřování sbírky týnecké kameniny. V ta se postupně stala natolik vzácnou, že v současnosti už prakticky není žádný kus k sehnání, jak potvrdila i netvořická starostka Monika Šlehubrová.

jt

O týnecké kamenině

V roce 1793 zahájil František Josef hrabě z Vrtby, tehdejší majitel konopištského panství, v Týnci nad Sázavou výrobu jemného kameninového zboží (to se k nám do té doby dováželo převážně z Anglie). Továrna, původně umístěná do starého týneckého hradu, jeho středověké věže, bývalé románské kaple a části pivovaru, začala prosperovat. Pro rozšiřující se výrobu nechal majitel postavit novou budovu. V roce 1830 hrabě zemřel a továrnu spolu s veškerým majetkem získal Jan Karel kníže z Lobkovic. Továrna dosahovala velkých úspěchů, její výrobky byly například oceněny na průmyslové výstavě v Praze v roce 1836 bronzovou medailí. Hlavním výrobním artiklem bylo stolní užitkové nádobí, výroba se ale

zaměřovala i na předměty dekorativní, jako jsou vázy, svícny, busty a kalamáře. Dodnes je však nejvíc ceněna výroba figurální. Barevnost jednotlivých druhů nádobí podléhala módním trendům, ať už se jednalo o nádobí bílé, pozlacené, nebo zdobené malbou. Ceněná byla i zvláštní bílá a hladká poleva, čistý měditisk pod polevou a krásná malba například s modrým nebo zeleným tiskem. Vedle kreseb hradů a zámků patřících Vrtbům a Lobkovicům je možno vidět na výrobcích alegorie a mytologické náměty. Nejoblíbenější však byly kobaltové tisky s bohatou květinovou bordurou. S rozvojem výroby porcelánu zájem o kameninu upadal a týnecká továrna v roce 1866 ukončila provoz.